

DE TRIO
G FAGLIGHED
SOCIALP

17. JUNI 73. ÅRGANG

SOCIALPÆDAGOGEN

12
16

DEN TONEANGIVENDE TRIO

Fokus på arbejdsmiljø

12/2016

17. JUNI

ISSN 0105-5399

AnsvarshavendeForbundsformand
Benny Andersen**Redaktion**Jens Nielsen (redaktør), jni@sl.dk
Maria Rørbæk, mrk@sl.dk
Tina Løvbohm Petersen, tln@sl.dk
Steven Leweson (layout), stl@sl.dk

Prik, læserindlæg, artikler og anmeldelser er ikke nødvendigvis udtryk for redaktionens eller organisationens mening. Redaktionen påtager sig intet ansvar for uopfordret indsendt stof.

Alle artikler fra Socialpædagogen tilbage til 1999 kan findes på www.socialpaedagogen.dk/arkiv

Adresse

Socialpædagogen
Brolæggerstræde 9
1211 København K
Tlf. 7248 6000. Fax 7248 6001
Åbningstid: mandag-onsdag 9-15,
torsdag 9-17, fredag 9-13
redaktionen@sl.dk
www.socialpaedagogen.dk

Læserbreve og kronikker

Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 2.000 anslag. Læserbreve med injurierende indhold kan afvises. Kronikker bringes efter en redaktionel vurdering og må højst fylde 8.000 anslag. Læserbreve og kronikker, der bringes i bladet, offentliggøres også på internettet. Indlæg sendes til redaktionen@sl.dk

Annoncer

Sendes til redaktionen@sl.dk
Se priser, formater, deadlines osv. på www.socialpaedagogen.dk/annoncer

Kommende deadlines

Deadline for læserbreve og stillingsannoncer til 13/2016, der udkommer den 1. juli, er mandag den 20. juni kl. 12.
Deadline for stillingsannoncer til 14/2016 er den 2. august kl. 12.
For tekstsideannoncer er deadline til 14/2016 mandag den 1. august.

Redaktionen af 12/2016 er afsluttet den 9.6.2016

Abonnement

Abonnementspris 2016:
969,00 kr. inkl. moms (24 numre)
Løssalg: 48,00 kr. + porto

Oplag

44.193 i perioden
1.7.14-30.6.15

Produktion

Datagraf Communications A/S, Aarhus

Forsidefoto

Robert Attermann / Red Star

Medlem af:

KOMMENTAR

Ingen skal sendes til tælling i en kamp om udgifterne på voksenhandicapområdet, før vi er enige om, hvad vi egentlig slås om

Uværdig talkrig på handicapområdet

Af Benny Andersen
Forbundsformand

FOTO: RICKY JOHN MOLLOY

KL har varmet godt og grundigt op til boksekampen med regeringen om de kommende års økonomi ude i kommunerne. Bunden er ved at blive slået ud af kommunernes økonomi, fordi udgifterne til handicapområdet stiger så voldsomt, lyder det fra deres ringhjørne. Kommunerne hævder, at udgifterne steget med 1,3 mia. kr. på bare to år fra 2013 til 2015 – og at stigningen særligt gælder udgifterne til botilbud og socialpædagogisk støtte.

Uden for ringen står en lang række handicaporganisationer og forsøger at råbe op. For de mener modsat, at udgifterne er faldet med 1,7 mia. kr. fra 2009 til 2014. Og med sig i baghånden har de bl.a. Socialministeriets tal, der viser, at udgifterne til handicapområdet har været faldende over de seneste mange år. De har også KL's egen analyse af kommunernes regnskaber for 2015, der viser, at udgifterne til voksenhandicapområdet falder.

Tallene ryger ind over ringsiderne fra handicaporganisationerne, som forsøger at råbe både KL og regeringen i det andet ringhjørne op. Og midt i dette uskønne slagsmål står dem, det handler om: Mennesker med handicap. Mennesker, som ikke kan selv og er afhængige af andres støtte og hjælp. De knockoutes i denne kamp om tal og kan kun stå tilbage med følelsen af at være for dyre og for besværlige.

Og desværre er vi kun i opvarmningsfasen. For kampen handler jo om, at Socialministeriet er i gang med en revision af Serviceloven, som skal gøre reglerne på området mere enkle og gennemskuelige. KL ønsker lovændringer, der tilgodeser deres ønske om at kunne styre økonomien på handicapområdet mere frit, mens handicaporganisationerne frygter, at det vil betyde frit slag for kommunerne til besparelser og en svagere retsstilling for de handicappede.

Så selvom Socialpædagogerne ikke står midt i ringen, men ved *ring-side*, så får jeg alligevel lyst til at afbryde kampen. For ingen skal sendes til tælling i en kamp om udgifterne på voksenhandicapområdet, før vi er enige om, hvad vi egentlig slås om. Og den viden er helt afgørende at have, før vi begynder at ændre på lovgivningen. Slå derfor koldt vand i blodet, alle i og omkring bokseringen.

INDHOLD

FOTO: ROBERT ATTERMANN / RED SLAG

04 TRIO-DAG

Hvordan skaber vi sammen et bedre arbejdsmiljø? Det spørgsmål blev sat på dagsordenen, da Socialpædagogerne for første gang samlede 500 arbejdsmiljørepræsentanter, tillidsrepræsentanter og ledere under samme tag den 25. maj i Herning. Deltagerne blev kastet ud i et såkaldt øvelsesterræn, hvor de blev udfordret med rollespil, lydclip, stilleleg, læseklub, debat og interviewøvelser om hverdagens dilemmaer – og fik masser af inspiration til det daglige trio-samarbejde

04 Det handler om samspil**07** Terrængående trioer**10** Indtryk fra øvelsesterrænet**12 PSYKIATRI**

Flere sengepladser i psykiatrien, flere hænder på bostederne, den rette faglighed – og et tættere samarbejde mellem social- og behandlingspsykiatrien. Sådan lød nogle af forslagene på en høring om behandlings- og botilbud. Her diskuterede fagfolk, hvordan man bedst lukker hullet mellem psykiatrien og de sociale tilbud og sikrer, at medarbejderne kan gå trygt på arbejde. Socialpædagogen har talt med tre ledere, som giver deres bud på, hvordan man sikrer, at de mest psykisk syge borgere får den hjælp, de har brug for

12 Jagten på de rigtige løsninger**15** Et fælles ansvar

FOTO: SØREN KJELDGAARD

18 ANBRAGTE BØRN

Efter nytår gælder en ny lov om magtanvendelser mod anbragte børn, der netop er blevet vedtaget af et bredt flertal i Folketinget. 'Lov om voksenansvar' indebærer bl.a., at det i visse situationer bliver tilladt at anvende fysisk magt for at forhindre et barn eller en ung i at smadre ting. Socialpædagogerne har talt imod de nye magtbeføjelser og håber, at høj faglighed vil overflødiggøre dem. Socialminister Karen Ellemann (V) siger, at lovens intention er at ramme den balance, hvor man 'hverken overskrider sine magtbeføjelser eller undlader at gribe ind, når det er nødvendigt'

18 Ny lov giver flere magtbeføjelser**20 ANBRAGTE**
Minister mødte familieplejekonsulenter**21 JOBMULIGHEDER**
Nye veje for pædagoger**22 SAMTALETEKNIK**
Det kører med dieselpædagogik**23 PÆDAGOGUDDANNELSEN**
Sejr for studerende med handicap**24 LÆSERBREVE****25 ARBEJDSKADESAGER**
For lang ventetid på erstatning**25 LEDSAGELSE**
Folketing til regering: Find en løsning**26 SYNSPUNKT**
Ledsagelse eller pædagogik

TRIO-DAG

Det handler om samspil

Hvordan skaber vi sammen et bedre arbejdsmiljø? Det spørgsmål blev sat på dagsordenen, da Socialpædagogerne for første gang samlede 500 arbejdsmiljørepræsentanter, tillidsrepræsentanter og ledere under samme tag

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Foto: Robert Attermann / Red Star

Vi er en løsningsfagforening og vi har lavet aftaler med regioner og kommuner om projekter om forebyggelse og vold. Alle tegn i sol og måne siger mig, at hvis vi vil løfte området, så bliver vi nødt til at lave nogle partnerskaber

Marie Sonne, næstformand, Socialpædagogerne

På scenen står en gammel spolebåndoptager. Lyset dæmpes i teatersalen i Herning Kongrescenter, hvor 500 medlemmer af Socialpædagogerne er samlet. Så begynder historien om socialpædagogen Katrine, der arbejder på et botilbud. En dag fanger hendes blik et nyt beboernavn på vagtplanen. John hedder han.

– Hvem er John, spørger Katrine tillidsrepræsentanten, der tilfældigvis står ved siden af.

– Jeg har hørt, at han kommer direkte fra Psyk – at der er noget misbrug, og så er han vist i slutningen af trediverne... Og så har der vist også været nogle episoder med vold.

Den sidste sætning får med det samme Katrines puls til at stige, men hun får ikke rigtig snakket med tillidsrepræsentanten om det – og da hun senere opsøger sin leder, får hun heller ikke rigtig noget ud af det.

Hørespillet om Katrine åbnede Socialpædagogernes konference om det vigtige TRIO-samarbejde – altså samarbejdet mellem tillidsrepræsentant, arbejdsmiljørepræsentant og leder – for filosofien bag konferencen er, at det er de tre aktører, der sammen skal løfte arbejdsmiljøet. Og fx sikre, at rammerne og støtten er i orden, når en ny – potentielt udadreagerende – beboer flytter ind.

Når længere sammen

Eller som Socialpædagogernes formand Benny Andersen udtrykte det i sin velkomsttale:

– Vi skal i dag bygge op, og vi skal styrke et samspil mellem de centrale brikker, som får et godt arbejdsmiljø til at leve derude, hvor I arbej-

der hver dag. Derfor kalder vi det også TRIO. For i det ord ligger der den betydning, at I skal spille sammen. Tillidsrepræsentanter, arbejdsmiljørepræsentanter og ledere skal finde hinanden i en treenighed. De når meget, meget længere ved at spille sammen og understøtte hinanden – selvom de hver især kommer med egen tone og styrke.

Som det også fremgår af andre artikler i dette blad, blev samspillet sat i fuld sving på konferencen, hvor de deltagende arbejdsmiljørepræsentanter, tillidsrepræsentanter og ledere kom på arbejde i et stort øvelsesterræn, hvor de bl.a. fik metoder og redskaber til selv at forbedre arbejdsmiljøet på deres egne arbejdspladser. Men i teatersalen blev der først åbnet op i helikopterperspektiv.

Vokser frem nedefra

Arbejdsmiljøforsker Hans Jørgen Limborg fra Team Arbejdsliv slog tonen an og fortalte, hvordan TRIO-samarbejdet er vokset frem nedefra, uden at love eller aftaler har dikteret det.

Fra 2012 til 2014 var han selv med i et udviklingsprojekt om samarbejdssystemet og psykisk arbejdsmiljø, der var finansieret af LO.

– I den forbindelse besøgte jeg en psykiatrisk arbejdsplads, hvor de havde etableret sig i trioform. Det var første gang, jeg stødte på begrebet trioen, og bagefter hørte jeg pludselig om trioen alle steder. Efterfølgende spurgte vi ind til, hvad baggrunden var for at etablere sig i en trioform, og en tillidsrepræsentant svarede fx: 'Uden samarbejde mellem leder, arbejdsmiljørepræsentant og tillidsrepræsentant fungerer det psykiske arbejdsmiljø ikke. Psykisk arbejdsmiljø løses i den daglige dialog mellem medarbejdere og ledere'. Og en arbejdsmiljørepræsentant, der sagde: 'Tillidsvalgte har en vigtig rolle i at støtte den gode leder: Vise tillid til ledelsen og komme med forslag til forbedringer. Vi skal engagere os, tage medansvar og tage aktiv del i arbejdsmiljøarbejdet'.

Ingen formel struktur

Hans Jørgen Limborg slog fast, at det specielle ved triosamarbejdet er, at det typisk fungerer uden en formel struktur. Trioen mødes, når der er noget at mødes om.

De udfordringer, arbejdspladserne står med, passer ikke til det traditionelle forhandlingsspil. Tillid er vigtigt, når vi taler arbejdsmiljø – og i særlig grad psykisk arbejdsmiljø

Marianne Brinch-Fischer, forhandlingsleder, KL

– I interviews var der flere, der beskrev trioen som handlingsorienteret og beslutningsdygtig, idet trioen tager fat i problemer, lige når de er opstået. Fx hvis der kommer en ny borger, som har en voldelig forhistorie, sagde han.

At det psykiske arbejdsmiljø bedst forbedres i et godt samarbejds-klima, var også budskabet fra henholdsvis KL og Socialpædagogerne.

Socialpædagogernes næstformand Marie Sonne og KL's forhandlingsleder Marianne Brinch-Fischer blev interviewet sammen på scenen, og her sagde Marianne Brinch-Fischer:

– De udfordringer, arbejdspladserne står med, passer ikke til det traditionelle forhandlingsspil. Tillid er vigtigt, når vi taler arbejdsmiljø – og i særlig grad psykisk arbejdsmiljø.

Og Marie Sonne supplerede:

– Vi er en løsningsfagforening og vi har lavet aftaler med regioner og kommuner om projekter om forebyggelse og vold. Alle tegn i sol og måne siger mig, at hvis vi vil løfte området, så bliver vi nødt til at lave nogle partnerskaber med arbejdsgivere og pårørende-grupper.

Konkrete eksempler

Fra scenen kom der også to konkrete eksempler på, hvordan arbejdspladser har løftet det psykiske arbejdsmiljø gennem et tæt samarbejde mellem ledelse og tillidsvalgte. På Sønderbo- og Rehabiliteringscenter i Lolland Kommune er det bl.a. sket gennem etableringen af såkaldte neuro-pædagogiske coaches, der har været med til at løfte pædagogikken endnu højere op på dagsordenen. På Løvdal Døgntilbud i Aalborg Kommune er det også lykkedes at vende billedet helt: Fra mistillid til ledelsen og dårligt samarbejde til medarbejdertrivsel og beboere, der reagerer med mindre vold og selvskade, og også her har et af midlerne været øget faglighed.

SAMARBEJDE På Trio-dagen blev de 500 deltagere delt op i grupper og sendt ud i et øvelsesterræn, hvor de i fællesskab løste opgaver, diskuterede mål og metoder – og hentede masser af konkret inspiration til det daglige triosamarbejde.

Tillidsrepræsentant Per Bleiken Hansen fortalte, hvordan medarbejderne tidligere kørte sololøb med hver deres pædagogiske principper, fordi ledelsen ofte blev skiftet ud, og der derfor hele tiden kom nye retningslinier, så den ene leder den ene dag ville køre til venstre – og den næste den næste dag ville køre til højre.

– Vi blev fuldstændig forvirrede og tænkte nok hver især, at vi måtte holde fast i den retning, vi selv havde sat, for den kendte vi jo trods alt, sagde han.

Men da Anne Louise Dall blev ansat som ny leder, gav hun med Per Bleiken Hansens ord medarbejderne 'fagligheden tilbage'.

Medarbejdere med på råd

Anne Louise Dall er selv DJØF'er, og selv om Per Bleiken Hansen i udgangspunktet så det som en stor ulempe, blev det vendt til en fordel.

– Hver gang Anne Louise skulle gøre noget, der handlede om pædagogik, så var hun nødt til at spørge os – og så var vi lige pludselig nødt til at finde en fælles retning. Når Anne Louise fx kom ned til os og sagde: 'Vi har en beboer, der sådan og sådan.. Hvad gør vi?'. Så blev vi nødt til at tænke pædagogisk, når vi skulle svare, så på den måde blev fagligheden genfundet.

Ud over et øget fokus på pædagogikken handlede de gode erfaringer fra Løvdal bl.a. om at sætte tid og ressourcer af til at fokusere på at højne medarbejdernes trivsel, hvilket fx har ned-sat sygefraværet kraftigt. Og om at se forandringer i et lidt længere tidsperspektiv.

Hen mod slutningen af konferencen blev den gamle spolebåndoptager igen rullet ind på scenen. Da lyset på ny blev dæmpet, fik de 500 deltagere sidste kapitel af Katrines historie – og historien om, hvordan arbejdsmiljørepræsentanten Kalle gør en forskel. Først om morgenen, da han tager sig tid til at sidde lidt i solen og snakke med hende og opbygge tillid og spørge ind. Og igen om eftermiddagen, da han opsøger Katrine, mens hun sidder fortumlet og alene, efter at den nye beboer både har skubbet og råbt af hende. Da Kalle banker på døren, og Katrine bagefter ser ham stå i døråbningen, mærker hun, at hun er glad for, at det er ham. ■

TRIO-DAG

Det er altså skide sjovt det her. Det er afvekslende, man bliver udfordret – og man skal lynhurtigt på banen og melde ud, hvad man tænker. Det er en virkelig inspirerende måde at arbejde på

Jette Merete Axelsen, AMR, Åhusene i Odder

Terrængående trioer

Rollespil, lydclip med hverdagens dilemmaer, læseklub og interviewøvelser. Det var nogle af de udfordringer, deltagerne mødte i det såkaldte øvelsesterræn, hvor 90 poster med opgaver i alle afskygninger gav inspiration til det daglige triosamarbejde

Af Tina Løvbohm Petersen, tln@sl.dk
Foto Robert Attermann / Red Star

Jeg flyver herfra. Det var en fantastisk oplevelse. Som han står der helt pakket ind i små gule post-it lapper, er det ikke kun smilet, der lyser op hos Tom Arne Hansen, tilidsrepræsentant på Botilbud Sjællandsgade i Esbjerg. Ved post nr. 54 havde han netop fortalt en konkret historie fra sin arbejdsplads – og var blevet belønnet med masser af gule sedler, hvor de øvrige deltagere i gruppen havde noteret alle de gode egenskaber og kompetencer, Tom Arne Hansen udtrykte gennem sin fortælling. Resultatet var, at han bogstaveligt talt blev badet i ros og positiv anerkendelse.

Post nr. 54 var bare én blandt i alt 90 poster i et såkaldt øvelsesterræn, som var designet specifikt til temadagen 'Den toneangivende trio – en dag om faglighed og arbejdsmiljø', som Socialpædagerne afholdt i Herning Kongrescenter onsdag den 25. maj.

I øvelsesterrænet blev de 500 deltagere i to omgange udfordret i grupper, der var sammensat af trioer (leder, arbejdsmiljørepræsentant og tilidsrepræsentant) fra de forskellige arbejdspladser – med opgaver i form af bl.a. rollespil, lydclip med dilemmaer fra virkeligheden, dialog med kolleger fra andre arbejdspladser, interviewøvelser, læseklub og refleksioner over egen praksis.

– Tanken med det her øvelsesterræn er helt overordnet at understøtte det lokale trio-samarbejde. Gennem de mange poster og opgaver får deltagerne mulighed for at netværke, sparre om problemstillinger og dilemmaer fra deres hverdag

– og få inspiration og gode værktøjer til det daglige samarbejde, fortæller næstformand i Socialpædagerne Marie Sonne.

Dialog ved posterne

I den store hal myldrer deltagerne rundt mellem hinanden, og der er en summen af diskussioner, latter og skarp dialog ved de høje runde borde, der er fordelt som små stationer rundt i lokalet – hvert bord med et nummer og en klar opgavebeskrivelse. Foran den store scene hænger en gigantisk tavle, der mest af alt minder om afgangstavlen i en lufthavn. Her kan de 78 grupper, som deltagerne er fordelt på, løbende følge med i, hvad de skal. For hver gang en gruppe tjekker ud efter at have løst en opgave, bliver de med det samme tildelt en ny post med et nyt nummer, der lyser op på tavlen.

– Det er altså skide sjovt det her. Det er afvekslende, man bliver udfordret – og man skal lynhurtigt på banen og melde ud, hvad man tænker. Det er en virkelig inspirerende måde at arbejde på, lød det fra Jette Merete Axelsen, arbejdsmiljørepræsentant fra Åhusene i Odder.

Hendes gruppe havde netop diskuteret mødekultur – og var nu på vej videre for at udveksle erfaringer om de bedste tiltag fra deltagernes arbejdspladser.

Også kollegaen, arbejdsmiljørepræsentant Marianne Juul Christensen, var begejstret.

– Det her med lige pludselig at skulle tænke hurtigt – at skulle finde et svar, blive enige om noget i gruppen og så hurtigt videre til næste opgave, det er rigtig godt for os at prøve. Og så er det interessant at samarbejde med nogen fra en helt anden institution, vi har en rigtig god dialog i vores gruppe, sagde hun.

Tid til refleksion

Selvom de fleste poster og opgaver indbyder til hurtig og direkte dialog mellem trioens medlemmer og på tværs af arbejdspladser om emner som anerkendelse, rollefordeling i trioer, arbejdsmiljøindsatser, kommunikation, det gode personale-møde og kompetencer, så er der også steder, hvor deltagerne får mulighed for fordybelse og refleksion.

Dagen vidner om, at der altså er nogle trioer rundt om i landet, som gør et fantastisk stykke arbejde – og det skal vi bygge videre på

Heine Søndergaard Andersen, AMR, Alm. Botilbud Skrågade, Nørresundby

Gennem de mange poster og opgaver får deltagerne mulighed for at netværke, sparre om problemstillinger og dilemmaer fra deres hverdag – og få inspiration og gode værktøjer til det daglige samarbejde

Marie Sonne, næstformand, Socialpædagogerne

Bag det store scenetæppe findes fx et par poster, hvor deltagerne ledes ind i et helt mørklagt rum – kun oplyst af en stak lysende pinde, der står midt på et højt bord. Opgaven hedder 'Stille refleksion' – og går ud på, at en deltager trækker et spørgsmål, læser det op for gruppen – og efter individuel refleksion lægger hver deltager en af de lysende pinde på en skala ud for det svar, der passer bedst. Et af spørgsmålene lyder fx: 'Hvor tilfreds er du med de resultater, du skaber i dit job?'. Og så svarer man ved at lægge sin pind på det sted på skalaen på bordet, der passer bedst. Efterfølgende diskuterer deltagerne kort med hinanden om, hvilke refleksioner spørgsmålene satte i gang.

I rummet ved siden af – et klassisk teatersminnerum – er der foran hvert enkelt spejl lagt en iPad – og en kort opgavebeskrivelse under titlen 'Lille spejl på væggen der...'. Her sætter deltagerne sig foran hver sit spejl, tager høretelefoner på – og lytter med på en lydoptagelse på iPad'en, der stiller spørgsmål som 'Hvor tilfreds er du med den anerkendelse, du får for dit arbejde?', 'Hvor modig er du?' og 'Hvor god er du til at sige, hvad du tænker?'. Svarene skriver deltagerne ned undervejs – og det lille teaterum fyldes hurtigt af dyb koncentration og tanker.

– Det er vildt spændende – men nu skal jeg altså skynde mig videre til næste post, lyder det i forbifarten fra en af de mange deltagere, der hurtigt overlader iPad'en til næste gruppe.

Med på en lytter

I løbet af de to seancer i øvelsesterrænet er det ikke kun deltagerne, der suger til sig af viden og værktøjer. Også de fire medlemmer af Socialpædagogernes forretningsudvalg bliver inddraget undervejs, for midt i terrænet står en lille klynge borde, hvor opgaven kort og godt hedder 'Ønsker til Socialpædagogerne'. Her skal grupperne bl.a. diskutere, hvordan deres fagforbund kan understøtte triosamarbejdet – og i det øjeblik, deltagerne er nået frem til et konkret budskab, rækker de et skilt i vejret – en rødavid 'slikkepind', som dem politiet bruger.

Det er startskuddet til den første af de fire politikere, der er ledig. Denne gang er det formand for Socialpædagogerne Benny Andersen, der bliver kaldt hen til post nr. 48, hvor en gruppe deltagere vil fortælle, hvad de er nået frem til.

– Så stiller jeg æggeuret på otte minutter og er klar til at lytte, lød det fra Benny Andersen, inden han blev bombarderet med forslag fra de engagerede deltagere, der bl.a. opfordrede formanden til at professionalisere trioer noget mere.

– Hvis vi skal styrke triosamarbejdet – og forbundet gerne vil det – kunne det så ikke være en idé at kompetenceudvikle tillids- og arbejdsmiljørepræsentanter, så de får en bredere forståelse for

organisationen, rammerne, økonomien – og for hvordan tingene egentlig hænger sammen? Det ville måske give et stærkere samarbejde mellem ledelse og medarbejdere, lød det fra den pågældende gruppe.

Og selvom Benny Andersen var udstyret med et lille skilt med et øre, der signalerede, at hans opgave denne dag var at lytte, så bød han undervejs ind med positive tilkendegivelser og et par hurtige 'point taken'.

– Det er rigtig interessant det her. Vi møder medlemmerne ansigt til ansigt, hvor det er dem, der har taleretten – og vi får gode input, idéer og konkrete bud på, hvordan vi i Socialpædagogerne kan arbejde videre med at styrke det vigtige triosamarbejde ude på arbejdspladserne, lød det fra Benny Andersen.

Et fristed til god snak

Efter sidste omgang i øvelsesterrænet er de fleste grupper nået gennem 5-10 forskellige poster – og undervejs er der blevet fotograferet og samlet materiale, som nu skal sættes i spil ude på arbejdspladserne.

– Jeg har taget en masse billeder af forskellige værktøjer, jeg har oplevet i dag – og det tager jeg nu tilbage til min arbejdsplads, så vi der kan bruge det til at snakke om, hvordan vi bedst kommer videre med det her triosamarbejde i hverdagen, lød det bl.a. fra Ibrahim Hakizimfura, tillidsrepræsentant i Intergrationsnet, Dansk Flygtningehjælp.

Nogle af posterne var da også indrettet som en slags metodebibliotek, hvor deltagerne kunne hente konkrete forslag til, hvordan man på arbejdspladsen kan få mere vidensdeling og sparing ind i hverdagen.

– Vi har slæbt en masse hjem, som vi vil arbejde videre med, og jeg føler, at dagen har givet os et fristed, hvor vi har fået lov til at snakke med nogle nye mennesker, som man helt tilfældigt er blevet sat sammen med, sagde Kirsten Borst, som er leder i Bofællesskabet Lykke Marie i Slangerup.

Evalueringen af dagen viser da også tydeligt, at deltagerne har været meget tilfredse med øvelsesterrænet – og muligheden for at netværke og sparre med andre. Således svarer 93 pct. af deltagerne, at de har fået inspiration til at arbejde videre med triosamarbejdet – og 95 pct. mener, at de har fået inspiration til at arbejde med arbejdsmiljø og faglighed.

– Som arbejdsmiljørepræsentant har det været fantastisk at opleve, hvor mange arbejdsmiljørepræsentanter, der har været med i dag. Dagen vidner om, at der altså er nogle trioer rundt om i landet, som gør et fantastisk stykke arbejde – og det skal vi bygge videre på, sagde Heine Søndergaard Andersen, arbejdsmiljørepræsentant i Alm. Botilbud Skrågade i Nørresundby. ■

Indtryk fra øvelsesterrænet

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Foto: Robert Attermann / Red Star

ULLA ØLLGAARD JENSEN, AMR og TR på Center Vejle

Den sjoveste opgave i øvelsesterrænet var, da vi skulle om bag forhænget og reflektere i mørke – og med en selvlysende pind vurdere os selv på en skala og fx svare på, om vi havde en god intuition, og om vi turde fortælle andre om vores arbejde. Det satte mange tanker i gang – måske fordi det skete i mørke. For mig var det en øjenåbner, at jeg skulle svare ud fra rollen som TR og ikke ud fra rollen som pædagog, og det gjorde mig opmærksom på, at jeg skal sørge for også at prioritere TR-arbejdet. Det er også vigtigt.

ANNETTE KAAD, afdelingsleder på Udviklingscenter Ribe

Jeg fik meget ud af den sidste post, hvor vi diskuterede, hvad der skal til for at gøre arbejdet i MED-udvalget mere vedkommende for de menige medarbejdere. For selvom det faktisk er meget vigtige emner, vi diskuterer, oplever mange medarbejdere det som noget fjernt og uvedkommende. En af de andre i gruppen fortalte, at hun som TR var begyndt at sende en mail ud inden mødet. Her skrev hun, hvad der var på dagsordenen og spurgte: Hvad synes *du*, jeg skal tage med til mødet? Det synes jeg, var et rigtig godt forslag – og heldigvis syntes min TR det samme, så det skal prøves af. Og så blev jeg i det hele taget mere bevidst om, at ledelse ikke kun er noget, jeg som leder bedriver alene – det er noget, jeg bedriver i samspil med bl.a. TR og AMR. Altså i trio'en.

CARSTEN GRØNBECH, AMR på Center for Alkohol- og stofbehandling i Roskilde

Jeg var begejstret for den stand, der indeholdt ni rigtig gode metoder til, hvordan man kan arbejde i personalegruppen med sparring og vidensdeling i hverdagen. Det er metoder, som både fremmer arbejdsmiljøet og fagligheden. Jeg har taget alle metoderne med mig, så vi kan prøve dem af på min arbejdsplads. Fx er der en øvelse, der hedder 'Fordøjelse af dagens forløb', hvor to medarbejdere sætter sig sammen og taler dagen (eller ugen) igennem ud fra spørgsmål som: Hvordan har du det i dag? Hvad tænker du om dagens forløb? Og efter fem-seks spørgsmål slutter interviewereren så af med at sige noget anerkendende til den, der taler. Jeg tænker, at det bl.a. kan være et rigtig godt redskab, fordi det modvirker eventuel klikedannelse mellem medarbejderne. Man kan skiftes til at danne par, og på den måde kommer man til at lære hinanden bedre at kende.

TRINE BREDBERG OLSEN, TR i Vejlederteamet Ishøj

Jeg var på en øvelse, der handlede om at gøre det psykiske arbejdsmiljø bedre – og her fik jeg et rigtig godt input fra en anden arbejdsplads, som vi måske også kan lade os inspirere af: De fortalte, at arbejdspladsen har udnævnt trivselsmedarbejdere, der holder særligt øje med de andres trivsel – og fx kan spørge ind, hvis nogen ikke ser ud til at trives så godt. Selvfølgelig, at man er udnævnt som trivselsmedarbejder, gør det nemmere og mere legitimt at gå hen og spørge: 'Hør. Hvordan har du det i grunden?'. På den arbejdsplads var medarbejdernes trivsel også altid på dagsordenen til personalemøderne, så de tager en runde, hvor alle fortæller, hvordan de har det.

Vi udvikler professionelt og menneskeligt overskud i pædagogisk arbejde

Vi har samlet den højeste ekspertise til planlægning, udførelse og effektmåling af supervision. Derfor kan vi hjælpe dig, dine kollegaer og din organisation med at skabe kvalitet, sammenhæng og trivsel i arbejdet med menneskelig udvikling og velfærd.

Vi superviserer enkeltpersoner og grupper – indenfor og på tværs af fag, og vores supervisorer møder dig i øjenhøjde med professionel indsigt og overblik.

Læs mere om os på supervisionshuset.dk

PROFESSIONELT
OG MENNESKELIGT
OVERSKUD

SUPER
VISIONS
HUSET

PSYKIATRI

Vi skal lave løsninger, som vi har brug for – løsninger, der gavner det enkelte menneske og dermed samfundet, og løsninger, vi i det store perspektiv kan være bekendt

Verne Pedersen, næstformand, Socialpædagerne

Jagten på de rigtige løsninger

Et tættere samarbejde mellem bosteder og psykiatrien, flere små specialiserede tilbud med den rette faglighed – og et bedre akutberedskab. Sådan lød nogle af forslagene, da behandlings- og botilbud i psykiatrien blev sat til debat på Christiansborg

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Foto: Søren Kjeldgaard

Hvis der bliver øget mulighed for at medicinere og udøve tvang, var det så ikke mere naturligt at oprette flere sengepladser i behandlingspsykiatrien og forbedre de tilbud, vi har i forvejen, frem for at opfinde noget helt nyt

Trine Torp, SF

Jeg bliver lige lidt rørt. De her ti minutter er så vigtige for mig'. Sådan lød det indledningsvis fra Mia Kristina Hansen, socialpædagog på Center Lindegården, da hun indtog talerstolen på Christiansborg tirsdag den 7. juni på en åben høring om behandlings- og botilbud i psykiatrien.

– Mine kolleger og jeg vil rigtig gerne hjælpe de her psykisk syge mennesker og sikre dem et værdigt liv og en tryk hverdag. Men som vilkårene er nu, så føler vi ikke, at det er muligt. Vi oplever en hverdag præget af vold og trusler, kriminalitet, misbrug og overgreb – med for få hænder og ressourcer samt et haltende samarbejde mellem social- og behandlingspsykiatrien, sagde Mia Kristina Hansen.

Hun har siden drabet på en sosu-assistent på Lindegården i april ageret som talsmand for medarbejderne på det socialpsykiatriske bosted og forsøgt at råbe politikerne op med budskabet om, at der skal handles – og det skal være nu.

– Det er fire år siden, vi oplevede det første drab på Ringbo, og der er stort set ikke sket noget siden bortset fra en masse snak – og så den ene nedskæring efter den anden. Derfor kan vi godt være bange for, at det vil gå galt igen, hvis ikke der snart handles, lød det.

Tema ved økonomiforhandlinger

Målet med høringen var da også at komme lidt nærmere på, hvilke knapper der skal skrues på for

at løse de problemer, der opstår, når gabet mellem psykiatrien og de sociale tilbud bliver for stort. På første række sad Folketingets sundhedsudvalg og socialudvalg klar til at lytte og stille spørgsmål – og på talerstolen fik både politikere, fagforbund og interesseorganisationer lov til at præsentere deres bud på, hvordan man bedst hjælper de borgere, der nogle gange oplever at blive sendt frem og tilbage mellem akutpsykiatrien, behandlingspsykiatrien og de bosteder eller forsorgshjem, de bor på.

– Der er tale om et område, som vi alle er enige om, at der skal gøres noget ved. Vi kan ikke som samfund være bekendt, at der er medarbejdere, som er utrygge ved at gå på arbejde, og vi har et stort fælles ansvar for at sikre trygge og gode rammer for de beboere, der har det rigtig svært. Derfor ser vi lige nu på flere forskellige mulige løsninger, sagde social- og indenrigsminister Karen Ellemann med henvisning til, at hun i tæt parløb med sundhedsminister Sofie Løhde har holdt en række møder med forskellige aktører, herunder Socialpædagerne, for at få konkrete løsningsforslag på bordet.

– Og så sidder regeringen og KL jo i disse dage sammen ved forhandlingsbordet omkring de årlige økonomiforhandlinger, og jeg kan da godt afsløre, at forebyggelse af vold på bosteder er et væsentligt tema ved de forhandlinger, sagde Karen Ellemann.

Forslag om ny institution

Baggrunden for høringen er alvorlig – det blev understreget igen og igen i Landstingssalen. De sidste fire år er der sket fem drab på medarbejdere på socialpsykiatriske bosteder – og derfor var der også generel enighed i panelet om, at der skal findes en løsning på problemet hurtigt.

Et af de forslag, der blev diskuteret ved høringen, kommer fra Danske Regioner. Som et af redskaberne til at løse problemet med de psykisk syge borgere, der særligt udfordrer bostederne på grund af deres sygdom, voldelige adfærd og misbrug, har Danske Regioner budt ind med tanken om, at man opretter en helt ny type institution

– en institution for de få, som det blev udtrykt ved høringen af centerchef i Danske Regioner, Thomas I. Jensen.

– Der er brug for at tænke nyt. Derfor har vi foreslået, at der etableres en ny specialiseret institution – ikke et bosted som vi kender det i dag, men en institution placeret i behandlingspsykiatrien målrettet en sårbar målgruppe, der kan være uadreagerende og farlige. Det skal være et tilbud, hvor der er en større tyngde af sundhedsfagligt personale, og hvor der også er mulighed for at medicinere og udøve tvang, sagde han.

Men netop udvidede beføjelser til magt og tvang over for denne gruppe borgere mødte en del modstand i debatten ved høringen. Bl.a. fra SF's social- og psykiatriordfører Trine Torp.

– Jeg kan ikke forstå, hvordan øget brug af tvang og medicinering hænger sammen med intentionerne om rehabilitering, recovery og fokus på borgerens egne ressourcer – og jeg tænker, at hvis der bliver øget mulighed for at medicinere og udøve tvang, var det så ikke mere naturligt at op-

rette flere sengepladser i behandlingspsykiatrien og forbedre de tilbud, vi har i forvejen, frem for at opfinde noget helt nyt, sagde hun.

Minimering af tvang et must

Også næstformand i Socialpædagogerne, Verne Pedersen, gav ved høringen udtryk for, at der ikke er fornuft i at udvikle løsninger, der ikke er behov for.

– Vi skal lave løsninger, som vi har brug for – løsninger, der gavner det enkelte menneske og dermed samfundet, og løsninger, vi i det store perspektiv kan være bekendt, sagde hun og satte en tryk strek under, at Socialpædagogerne på ingen måde ønsker hverken mere magt eller tvang på bostederne.

– Vi mener, at minimering af magt og tvang er et must – derfor skal vi sikre, at de rette og tilstrækkelige kompetencer er til stede. Kvalitetskortet er vigtigt at løfte. Der skal være det nødvendige antal socialpædagoger, der uddannet til at nedbringe konfliktniveauet og sikre relation til og anerken-

SENGEPLADSER Fra stort set samtlige paneldeltagere i høringen på Christiansborg om behandlings- og botilbud lød det, at der er alt for få sengepladser i psykiatrien – og at patienterne ofte udskrives, før de er raske nok til at komme på et botilbud.

KVALITET 'Vi skal ikke have yderligere magtbeføjelser på bostederne – men vi skal sikre, at den rette faglighed er til stede, ligesom vi skal skabe en bedre sammenhæng mellem psykiatrien og de sociale tilbud', lød det fra næstformand i Socialpædagogerne Verne Pedersen på en høring om behandlings- og botilbud.

delse af borgeren – og sundhedspersonale, der kan se symptomerne på, hvornår et misbrug modvirker medicinering, lød det fra Verne Pedersen.

Men ud over at se på kvaliteten i indsatsen, er der også brug for at tænke smartere på tværs af systemerne, fastslog Verne Pedersen.

– Vi er simpelthen ikke gode nok til at sikre en sammenhængende indsats med borgerne i centrum, så der skal bygges bro mellem sektorerne – mellem sygehuspsykiatrien og den sociale indsats. Vi ser fx gerne, at visitationen til sygehuspsykiatrien lettes, lød det fra Verne Pedersen, som i sit oplæg også opfordrede til, at der kom flere facts og tal på bordet.

– Lad os få en grundig analyse af, hvad udfordringerne helt konkret består af på dette område. Vi skal vide, hvor skoen trykker, og hvilke redskaber, der skal gives til hvem i hvilke situationer. Vi skal kende borgerens behov for en indsats – for ellers risikerer vi, at vi opfinder en løsning, uden at vi reelt kender problemet.

For få sengepladser

Fra flere af oplægsholderne ved høringen blev der givet udtryk for, at der er alt for få sengepladser og et for ringe akutberedskab i psykiatrien. Generalsekretær i Bedre Psykiatri Thorstein Theilgård satte tal på.

– Ifølge vores tal er der i dag ca. 20.000 psykisk syge med misbrug, og netop denne gruppe borgere fylder rigtig meget på både botilbud og i behandlingspsykiatrien – ikke mindst fordi de tegner sig for en meget stor del af genindlæggelserne. Men der er behov for at styrke akutberedskabet, for alt for mange oplever at blive afvist på de psykiatriske skadestuer – eller at måtte gå hjem uden at have fået den rigtige hjælp, sagde han.

Samme tendens ser man i Dansk Psykiatrisk Selskab, hvor formand Torsten Bjørn Jacobsen skønner, at der er behov for 15-20 pct. flere intensive/lukkede sengepladser, end der er i dag.

– Vi kommer ikke uden om, at psykiatrien skal tilføres flere ressourcer – både økonomisk og personalemæssigt. Det skal være sådan, at patienterne først udskrives, når de er klar til det og færdigbehandlede, og der skal være bedre muligheder for beskæftigelse for de her borgere – både under indlæggelse og efter udskrivelse, lød det fra Torsten Bjørn Jacobsen, som i sit oplæg også talte for, at bostederne i højere grad specialiseres til specifikke målgrupper og arbejder flerfagligt. Et synspunkt, der blev bakket op af Landsforeningen SIND:

– Vi har brug for mere specialiserede tilbud i psykiatrien – der skal være særlige tilbud til dem, der har det allersværest, hvor man har den rigtige faglighed og normering, og hvor den pædagogiske indsats er det bærende. Vi har udsultet det her område i for mange år – men vil vi undgå de her tragiske tilfælde, som er baggrunden for, at vi er her i dag, så er vi altså nødt til at opruste indsatsen over for nogle af de svageste mennesker i vores samfund, sagde landsformand Knud Kristensen.

Og som dagen startede, fik Mia Kristina Hansen den afsluttende bemærkning, hvor hun refererede til et forslag fra en mor til en borger, der bor på Lindegården.

– Den her mor sagde, at alle de psykiatere, der så ofte udskrives psykisk syge borgere til bosteder fredag eftermiddag, de burde have en psykisk syg med hjem på weekend mindst én gang – for så kan de mærke, hvad det her handler om. Hvor syge de her borgere reelt er. ■

Et fælles ansvar

Hvilke knapper skal der skrues på for at sikre, at psykisk syge borgere med misbrug og uadreagerende adfærd ikke falder mellem to stole, når de udskrives fra behandlingspsykiatrien? Og er der behov for nye tilbud til denne målgruppe? Socialpædagogen har spurgt tre forstandere om deres bud på en løsning

Vi har et tilbud, der fungerer – og nogle rammer, som borgeren kender og er tryk ved. Men desværre oplever vi alt for ofte, at de forskellige samarbejdspartnere, der udgør netværket omkring borgeren, ikke tager det nødvendige ansvar

Anne Røder, forstander, Solvang

Styrk netværket omkring borgeren

Klare handleplaner og et system, hvor alle tager ansvar for borgeren. Det er løsningen fremfor at etablere et helt nyt tilbud, vurderer forstander på Solvang, Anne Røder

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

I alle de mange år, jeg har arbejdet i det her felt, har vi snakket frem og tilbage om at lave de nødvendige samarbejdsaftaler, så borgeren kan blive udskrevet fra behandlingspsykiatrien uden at falde mellem to stole. Og vi bliver ved og ved med at tale nye overgangsordninger og nye tilbud – som nu, hvor der igen snakkes om at lave en helt ny type institution. Men min klare holdning er, at man hellere skulle styrke de tilbud, vi allerede har.

Sådan lyder det fra Anne Røder, som er forstander på Solvang – et socialpsykiatrisk tilbud i Lejre Kommune, der omfatter både botilbud, aktivitetstilbud samt støtte til borgere bosiddende i eget hjem.

Hun er med andre ord ikke begejstret for det forslag, der netop er kommet fra Danske Regioner om at oprette en ny type institution til at håndtere

udslusnings- og rehabiliteringsopgaven for de mest ustabile mennesker med psykisk sygdom.

– Hvis man opretter en ny type botilbud for de særligt farlige og udreagerende borgere, hvad skal vi så med de nuværende tilbud som fx vores? For det er jo netop den type borgere, vi får visiteret i dag – de svært krævende borgere, der ikke kan bo i eget hjem, og hvor kommunen har afprøvet alle muligheder, inden borgeren tilbydes døgnophold hos os, siger Anne Røder.

Når beboeren bliver sort i øjnene

Solvang omfatter i alt 32 boliger efter servicelovens § 107 og § 108 – og det uddannede personale, der tæller både socialpædagoger og sundhedspersonale, kender alt til den type borgere, der på det seneste har fundet vej til medierne på baggrund af voldelige hændelser. Borgere med dobbeltdiagnoser – psykisk lidelse og misbrug – samt udadreagerende adfærd.

Men frem for at tale om en ny type tilbud, skulle man hellere arbejde målrettet på at styrke netværket omkring den enkelte borger, lyder det fra Anne Røder.

– Vi har et tilbud, der fungerer – og nogle rammer, som borgeren kender og er tryk ved. Men desværre oplever vi alt for ofte, at de forskellige samarbejdspartnere, der udgør netværket omkring borgeren, ikke tager det nødvendige

ansvar for eller har ressourcer til, at borgeren får den hjælp, vedkommende har brug for, siger hun og kommer med et eksempel.

– Som fagpersonale kender vi borgeren – og vi ved, at når han bliver sort i øjnene, får en trippende gang eller i det hele taget ændrer adfærd, så skal vi rykke på det. Vi ringer så til borgerens egen læge, hvor vi nogle gange får besked om at vente med at ringe til efter kl. 16, hvor vagtlægen tager over. Og så står vi der med en vredladen psykotisk borger, som måske er påvirket af stoffer eller alkohol, og må nøjes med et tilbud om kaffe og kakao, indtil lægen kan komme forbi – eller vi vælger at tilkalde politiet, hvilket ofte optrapper situationen voldsomt.

Det er et fælles ansvar

På samme måde kan det også være svært at få tid i distriktspsykiatrien, retspsykiatrien eller i et misbrugsbehandlingsforløb, når personalet på Solvang vurderer, at det er det, borgeren har brug for.

– Det føles ofte som om, at det alene er bostedets ansvar at sikre, at borgeren får den nødvendige hjælp – og jeg må være ærlig og tilstå, at vi mange gange oplever, at der er kø ved håndvasken, når det for alvor brænder på. Så står vi med en psykotisk borger, der ikke kan få akut hjælp,

fordi der ikke er plads i behandlingspsykiatrien, fordi lægen ikke har tid nu og her til at rykke ud – og hvor der er en længere ventetid på en samtale i distriktspsykiatrien, eller til der gives tilsagn om misbrugsbehandling, fortæller Anne Røder.

Hun gør samtidig opmærksom på, at man ved at oprette et nyt mellemtilbud risikerer at skabe større usikkerhed hos de borgere, der i forvejen er blandt dem, der har det dårligst og har færrest ressourcer.

– Vi flytter frem og tilbage med mennesker, der har det virkelig dårligt – og hver gang vi flytter et menneske, skal vedkommende bruge ressourcer på at tilpasse sig. Det synes jeg ikke er hverken rimeligt, fornuftigt eller værdigt, siger Anne Røder.

Hun mener også, at et nyt tilbud risikerer at skabe en falsk tryghed for medarbejderne på de bosteder, der i dag rummer de mest syge borgere.

– Hvis de allermost psykisk syge anbringes i de her nye botilbud, er der en fare for, at man så ser de tilbageværende borgere på et tilbud som vores som nogle, der slet ikke er så farlige. Men vi ved jo godt, at selv de stille og rolige borgere er anbragt af en årsag, og at der pludselig kan være et eller andet, der trækker dem. Med de borgere, der visiteres til os, er vi langt væk fra stille og rolige fru Ruth, der sidder og drikker te af tynde porcelænskopper. ■

Det dur ikke med store centrale institutioner, hvor man blander målgrupperne for meget, for så går det galt, når man pludselig står med de her borgere

Nille Jensen, forstander, Pilekrogen

De rigtige kompetencer gør forskellen

Der er brug for flere små specialiserede tilbud, hvor kerneopgaven er målrettet netop disse borgere, lyder det fra forstander i Pilekrogen, Nille Jensen

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Vi har 18 års erfaring – og det går rigtig godt'. Så kort kan det siges, hvis man spørger Nille Jensen, som er forstander i § 108 botilbuddet Pilekrogen i Gentofte Kommune – et tilbud, der blev oprettet i 1998 til netop de patienter på de retspsykiatriske og lukkede afdelinger, som man

ikke kunne udskrive, fordi der ikke var nogle steder, der kunne rumme denne målgruppe.

– Vi taler om den svageste gruppe inden for psykiatrien – borgere, der er blevet kastet rundt i behandlingssystemet og som har et utal af indlæggelser med sig i bagagen, siger forstanderen.

Hun mener, at styrken ved et tilbud som Pilekrogen er, at de specifikt har den her målgruppe som deres kerneopgave.

– Med vores faglighed formår vi at stabilisere en kaotisk livssituation og stoppe en omfattende social deroute. Vi opbygger virksomme relationer og vi skaber mulighed for recovery og forandring – og på den måde er vi i stand til at skabe ro og tryghed i borgerens liv, siger Nille Jensen.

I alt bor der 16 beboere i Pilekrogen med komplekse problemstillinger og skizofrenidiagnoser, dobbeltdiagnoser og behandlingsdomme.

– Det er naturligvis vigtigt, at vi har et godt samarbejde med behandlings- og retspsykiatrien, så borgerne kan få den hjælp, de har behov for ved en indlæggelse. Og at ingen udskrives, hvis de er til fare for sig selv eller andre, siger forstanderen.

Væk fra de store enheder

Hun er på ingen måde begejstret for tanken om at oprette en helt ny form for botilbud i socialpsykiatrien.

– Skal vi så til at lave steder med låste døre, tremmer for vinduerne og bæltefiksering? Det ser jeg i bedste fald som et fromt ønske fra en kuet behandlingspsykiatri – og i værste fald som

et hyklerisk forslag fra Danske Regioner, som jo i forvejen har en rets- og behandlingspsykiatri, hvor de kan fastholde og bruge tvang, lyder det fra forstanderen.

Så frem for at oprette nye tilbud og indføre tvang på det socialfaglige område, skulle man hellere lave nogle flere små botilbud til målgruppen, foreslår Nille Jensen.

– Det dur ikke med store centrale institutioner, hvor man blander målgrupperne for meget, for så går det galt, når man pludselig står med de her borgere. I stedet skal man oprette flere små botilbud med gode fysiske rammer og dele borgerne op i mindre, overskuelige levegrupper – og så skal man selvfølgelig have de rigtige faglige kompetencer og normeringer. Sværere behøver det ikke at være. ■

Borgerne skal færdigbehandles

Der er for kort vej fra den lukkede afdeling til et liv på forsorghjem eller et andet botilbud, siger forstander på Saxenhøj, Erik Søndergaard

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

En del borgere er ikke færdigbehandlet, når de udskrives fra hospitalspsykiatrien og lander i en eller anden form for bosituation – ofte i miljøer, der slet ikke er gearret til at håndtere deres situation. Derfor opleves en del af borgerne fortsat behandlingskrævende, når de ender på Forsorghjemet Saxenhøj i Sakskøbing – mange af dem er hjemløse med psykiatriske problemstillinger, som ofte kommer direkte fra psykiatrien.

Sådan lyder vurderingen fra forstander Erik Søndergaard, der allerede i maj for to år siden – i forlængelse af to tragiske knivdrab på Saxenhøj – gjorde opmærksom på, at der mangler en tilbudstype til netop denne målgruppe.

– Indlæggelsestiden bliver kortere og kortere – og man udskriver pga. pladsmangel den borger, der har det mindst dårligt. Sådan er virkeligheden i dag. Og i det øjeblik, regionerne udskriver en psykisk syg borger, så er borgeren et kommunalt ansvar – men kun de færreste kommuner er gearret

til de her borgere og de har ikke de nødvendige specialiserede tilbud, siger han.

Fire indikatorer i spil

Selv har Erik Søndergaard fire indikatorer, han er særlig opmærksom på, når han skal tage stilling til en forespørgsel på indskrivning på forsorghjemet fra behandlingspsykiatrien.

– Jeg ser på, om medicineringen er stabil, om der er paranoid skizofreni, misbrug og en evt. kriminel fortid – og er disse ting i spil hos en borger, så vælger jeg nogle gange at sige nej. Det er først og fremmest af hensyn til mine medarbejders sikkerhed, samt en vurdering af, at behovet for fortsat at være tilknyttet et botilbud med psykiatrisk kompetence vejer tungest.

Men selvom Erik Søndergaard godt kan se ideen med at etablere nye bosteder til de borgere, der er for dårlige til fx at komme på Saxenhøj, så mener han på ingen måde, at der skal skrues op for brugen af tvang.

– De værktøjer har psykiatrien jo i forvejen, og det hører ikke hjemme på bostederne. Det, der skal til, er, at vi sikrer, at borgerne ikke udskrives, før de reelt er færdigbehandlet, og at vi som forsorghjem kan være sikre på, at borgeren kan få den nødvendige behandling inden for psykiatrien, når der er brug for det. For vi er et omsorgstilbud og et socialpædagogisk tilbud – vi må ikke foretage behandling. ■

I det øjeblik, regionerne udskriver en psykisk syg borger, så er borgeren et kommunalt ansvar – men kun de færreste kommuner er gearret til de her borgere

Erik Søndergaard, forstander, Saxenhøj

ANBRAGTE BØRN

Ny lov giver flere magtbeføjelser

Efter en årelang proces har Folketinget nu vedtaget en ny lov om magt mod anbragte børn. Socialpædagerne håber, at høj faglighed vil overflødig-gøre brug af nye magtbeføjelser

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Det kan være meget skadeligt for et sårbart, omsorgssvigtet barn at blive udsat for magt

Verne Pedersen,
næstformand,
Socialpædagerne

Når nytårsklokkerne bimler, gælder der nye regler for, hvornår man må anvende fysisk magt mod anbragte børn. Lige inden Folketingets sommerferie vedtog et bredt flertal 'Lov om voksenansvar', der bl.a. giver socialpædagerne nye magtbeføjelser. Hvor det i dag kun er tilladt at føre eller fastholde et barn, hvis det er til fare for sig selv eller andre, bliver det med den nye lov i visse situationer også tilladt, når barnet ellers vil ødelægge ting. Endvidere åbner den nye lov op for, at man som led i omsorgspligten kan tilbageføre et barn eller en ung, der er stukket af fra fx en døgninstitution eller et opholdssted – og for at man i større udstrækning kan tilbageholde barnet (læs mere i faktaboksen 'Hvad siger den nye lov?').

Derudover er det hensigten, at den nye lov skal være mere tydelig og præcis om de regler, der også gælder i dag.

Social- og indenrigsminister Karen Ellemann (V) siger:

– Hvis du spørger mig, hvad der er det vigtigste ved loven, så er det at skabe klarhed: Det er afgørende, at man som medarbejder på et anbringelsessted ved, hvornår man kan og må gribe ind og sætte grænser for børn og unge – og hvornår man ikke må. Magtanvendelse skal være den absolutte undtagelse, men vi kan ikke lukke øjnene for, at der er situationer, hvor det vil være omsorgssvigt, hvis man ikke griber ind og anvender magt. Og formålet med loven er at ramme den balance, hvor man på den ene side griber ind, når det er nødvendigt – og på den anden side ikke anvender unødvendig magt.

Årelang proces

Den nye lov er resultatet af en årelang proces, hvor der bl.a. har været nedsat et magtanvendelsesudvalg under socialministeriet med deltagelse af Socialpædagerne og en lang række andre

organisationer. Også i nærværende fagblad med tilhørende facebook-gruppe har der været lange og indgående diskussioner af emnet, for det er langt fra entydigt, hvad der opfattes som nødvendig og unødvendig magt.

Hvad skader fx et anbragt, omsorgssvigtet barn mest: At barnet i udadreagerende afmagt smadrer det eneste minde, det har tilbage om sine forældre? Eller at barnet bliver udsat for en magtanvendelse? Socialpædagerne har talt imod den udvidelse af magtbeføjelserne, der efter nytår kan gøre det lovligt at fastholde barnet med magt for at forhindre, at det smadrer mindet om sine forældre.

– Vi har sagt, at det kun bør være lovligt at anvende fysisk magt, når det sker for at forhindre, at barnet gør skade på sig selv eller andre – ikke når det sker for at forhindre skade på ting. Og det mener jeg stadig er en god rettesnor, for det kan være meget skadeligt for et sårbart, omsorgssvigtet barn at blive udsat for fysisk magt, siger næstformand Verne Pedersen.

Hun opfordrer medlemmerne af Socialpædagerne til fortsat at fokusere på høj faglighed og alternativer til magt, så de nye magtbeføjelser optimalt set slet ikke bliver brugt.

Vigtig forebyggelse

Socialminister Karen Ellemann pointerer også, at det gælder om at forebygge magtanvendelser – og i loven slås det fast, at magt kun må anvendes, når der først er forsøgt med socialpædagogiske metoder.

Omvendt understreger hun også, at det netop er lovens intention, at den voksne skal forhindre barnet i handlinger, der kan skade barnet eller andre – også hvis det indebærer brug af magt.

– Og hvis et barn i total afmagt er ved at smadre det sidste minde fra sine forældre, så må man da ikke bare undlade at gribe ind. Så bør man jo yde den tilstrækkelige omsorg i stedet for bare at se til. For ellers vil barnet jo være dybt ulykkeligt bagefter. På samme måde skal man heller ikke bare se til, hvis et barn er i gang med at smadre inventaret på et opholdssted. Så skal man prøve at stoppe det, for helt ærligt: Barnet får det ret svært senere i livet, hvis der sendes nogle signaler om, at det er i orden.

Ministeren medgiver dog, at der i praksis kan være konkrete situationer, hvor det alligevel er

Magtanvendelse skal være den absolutte undtagelse, men vi kan ikke lukke øjnene for, at der er situationer, hvor det vil være omsorgssvigt, hvis man ikke griber ind og anvender magt

Karen Ellemann, social- og indenrigsminister

bedst for barnet, at man undlader at gribe ind med fysisk magt.

– Det er vigtigt, at de ansatte forstår lovens intention: Altså at der skal være en balance, så man hverken overskrider sine magtbeføjelser eller undlader at gribe ind, når det er nødvendigt. Men selve den pædagogiske indsats er ikke noget, vi kan lovgive om. Det er et spørgsmål om, at personalet skal have de rette kompetencer, og at man skal anvende de relevante faglige tilgange og metoder.

Fysisk guidning

Selv om Socialpædagogerne ikke er glade for de nye magtbeføjelser, er næstformand Verne Pedersen positiv over for andre dele af loven. Især glæder hun sig over, at alle magtanvendelser skal indberettes og registreres. Tidligere i processen var der ellers lagt op til at tillade 'kortvarig fastholdelse og bortvisning' uden hverken indberetning eller registrering – men det er efter protest fra bl.a. Socialpædagogerne blevet ændret, så der nu kun tillades såkaldt 'fysisk guidning' uden registrering og indberetning. Og i lovbemærkningerne understreges det, at fysisk guidning ikke er en magtanvendelse, og at guidningen kun må forekomme så længe, barnet undlader at gøre fysisk modstand.

– Jeg er glad for, at ordlyden er ændret, for ellers kunne der være opstået en hel bermudatrekant af skjulte magtanvendelser, og det kunne være blevet en meget farlig glidebane. Men vi har dog til gode at se den endelige vejledning, før armene ryger i vejret, siger Verne Pedersen.

Videndeling

Verne Pedersen understreger, at formålet med indberetningerne er at fremme refleksion og læring.

– Vi skal altid fagligt kunne begrunde, hvorfor vi vælger at bruge fysisk magt – eller hvorfor vi vælger at undlade det, siger hun.

I Verne Pedersens øjne har Socialpædagogerne som fagforening nu en forpligtelse til at fastholde fokus på faglighed frem for magt.

– Vi skal hele tiden udvikle vores faglighed, og det kan fx ske gennem faglige diskussioner i faglige miljøer, videndeling i nærværende fagblad og andre af forbundets kanaler samt gennem forskellige medlemsaktiviteter i kredsene, siger hun.

Der skal nu laves en detaljeret vejledning til loven, ligesom der skal produceres undervisningsmateriale til ansatte på anbringelsessteder. ■

Hvad siger den nye lov?

'Lov om voksenansvar' er vedtaget af alle Folketingets partier undtagen Enhedslisten og træder i kraft 1. januar 2017.

Loven beskriver bl.a., hvornår ansatte på anbringelsessteder må anvende fysisk magt over for anbragte børn og unge – og indeholder en række udvidelser af magtbeføjelserne.

For det første indføres der adgang til såkaldt 'afværgehjælp,' der indebærer, at fx ansatte på døgninstitutioner kortvarigt kan fastholde eller føre et barn eller en ung væk fra en situation, når det er nødvendigt for at afværge, at barnet eller den unge ødelægger eller beskadiger ting i et ikke ubetydeligt omfang. Generelt for magtanvendelser gælder, at de kun må ske undtagelsesvist og ikke må erstatte omsorg og socialpædagogisk støtte, at man først skal afsøge alle muligheder for at opnå barnets eller den unges frivillige medvirken, og at magtanvendelsen skal stå i rimeligt forhold til det, der ønskes opnået.

For det andet etableres der en hjemmel til, at medarbejdere på anbringelsessteder kan tilbageføre et anbragt barn eller en ung, der stikker af fra anbringelsesstedet, når tilbageførelsen sker som led i omsorgspligten, og hvor barnet eller den unge udviser en adfærd, der medfører en risiko for skade på barnet eller den unge selv eller på andre.

For det tredje udvides adgangen til at tilbageholde børn og unge på anbringelsesstedet, når det 'må anses for at have afgørende betydning for at imødekomme et barns eller en ungs særlige behov for støtte, og det vurderes at have afgørende betydning for den socialpædagogiske behandling'. I dag kan barnet eller den unge tilbageholdes i op til 14 dage i starten af anbringelsen – med den nye lov kan barnet også tilbageholdes i op til 14 dage i løbet af anbringelsen. Endvidere gives der adgang til, at kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse som tilbageholdelse i yderligere 14 dage, når 'særlige forhold gør sig gældende'.

For det fjerde udvides den eksisterende adgang til undersøgelse af opholdsrum på sikrede døgninstitutioner, så der også kan ske undersøgelse af barnets eller den unges person i forbindelse med ankomst, fravær og besøg, uden at der foreligger en konkret mistanke.

Og for det femte er personkredsen udvidet, så personale, der udfører pædagogisk arbejde eller undervisning på interne skoler på anbringelsessteder, nu omfattes af samme regler som andre ansatte på institutionen. I løbet af processen har det også været diskuteret, om familieplejere skulle omfattes – det er endt med, at loven omhandler kommunale plejefamilier – men ikke almindelige plejefamilier.

Læs hele lovteksten via www.kortlink.dk/meyk

ANBRAGTE

Minister mødte familieplejekonsulenter

Hvor professionelle må familieplejere være? Det var et af de spørgsmål, der blev diskuteret, da social- og indenrigsminister Karen Ellemann mødte Socialpædagogernes netværk for tilsyns- og familieplejekonsulenter

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Børn er – uanset deres behov – først og fremmest børn, der har brug for en tryk opvækst i en kærlig familie. Og derfor skal plejefamilier ikke være mini-institutioner. Sådan lød budskabet fra social- og indenrigsminister Karen Ellemann, der i maj gæstede landsmødet for Socialpædagogernes netværk for tilsyns- og familieplejekonsulenter, hvor hun sagde:

– Det er vigtigt for mig at få sendt et klart budskab om, at plejefamilier først og fremmest skal være familier, som kan give barnet omsorg, følelsesmæssigt engagement og en hverdag, hvor mor og far går på arbejde.

Og selvom såvel familieplejekonsulenterne som Socialpædagogernes næstformand Verne Pedersen var begejstrede for ministerens besøg, var de knap så begejstrede for hendes budskab.

Netværksansvarlig Jakob Obdrup siger:

– Den måde, ministeren taler om familiepleje på, minder om det, vi plejer at kalde boller-og-varm-kakao-familiepleje. Altså at det er nok at give en helt masse omsorg. Men omsorg kan ikke stå alene – den skal følges

ad med faglighed og forståelse for børnenes vanskeligheder. Hvis plejefamilierne ikke får den fornødne opbakning og støtte, vil mange plejeforhold bryde sammen.

Pas på professionalisering

I talen slog ministeren fast, at vi 'skal være uhyre varsomme med at professionalisere området'.

– Hvis børn har behov for en specialiseret indsats, så er det vigtigste, at de får den indsats – ikke at den ydes af plejefamilien. Den indsats kan i stedet gives af professionelle behandlere, samtidig med at barnet bor i familien. Det siger jeg ikke uden en anerkendelse af, at der selvfølgelig er stor forskel på børnenes behov og på de opgaver, som plejefamilierne løser. For nogle er der tale om en opgave, som kræver helt særlige kompetencer og måske en særlig uddannelse. Men for langt de fleste er hovedopgaven at give barnet en opvækst i stabile og trygge rammer, sagde ministeren.

Og her ramte hun i Jakob Obdrups øjne ved siden af skiven:

– Ministerens fremstilling passer ikke med den virkelighed, vi kender, hvor mange børn i familiepleje jo fx er det, vi populært sagt kalder bogstavsbørn – altså børn med en diagnose som fx ADHD. Og her er det ikke nok med behandling i nogle få af døgnets timer. Her er der brug for behandling i 24 timer, siger Jakob Obdrup.

Store omsorgssvigt

Verne Pedersen ligger på linje med Jakob Obdrup og siger:

– Jeg synes, at ministeren manglede forståelse for, hvor store vanskeligheder de børn, der i dag anbringes i familiepleje, har. Og hvor stort deres behov

for støtte er. Det er jo ofte børn, der har været udsat for store omsorgssvigt og som fx har svært ved at have tillid til andre og tillid til, at de selv er gode nok.

I hendes øjne behøver der ikke være nogen modsætning mellem familie og faglighed.

– Selvom man er klædt rigtig godt på fagligt og fx har en socialpædagogisk uddannelse, kan man jo stadig tilbyde en familiemæssig ramme med omsorg, siger hun.

Ros fra ministeren

I talen lagde socialministeren dog også vægt på, at der er behov for støtte til plejefamilierne – og at familieplejekonsulenterne gør en forskel, som hun gerne vil opmuntre dem til at fortsætte med:

– Vi har at gøre med børn, som har fået en svær start på livet, og som ofte er i sorg over ikke at kunne være hos deres forældre. Derfor vil der naturligt være udfordringer for plejefamilien. Særligt i overgangsprioriteter, fx når barnet starter i skole eller bliver teenager. Eller i relationen til barnets biologiske familie. Det er her, I som faggruppe har en vigtig funktion. I er med til at sikre, at plejefamilierne er klædt på til opgaven. I sørger for, at de får supervision og sparring. Og I er med til at sikre det gode match mellem barn og plejefamilie, sagde hun.

Pas på bureaukratiet

Hvis det står til Jakob Obdrup og andre i netværket, bør det skrives ind i serviceloven, at plejefamilierne har ret til støtte af fx en familieplejekonsulent – men det ønske blev ikke imødekommet af ministeren, der sagde:

– Jeg vil dog slå fast, at jeg generelt ikke er tilhænger af at regulere alt ned til mindste

detalje. Fx ved at indføre standarder og detaljerede lovkrav til, hvordan kommunerne skal støtte op om plejefamiliernes arbejde, eller for hvordan det personrettede tilsyn bør udføres. Det skyldes ikke kun, at der er stor forskel på sagerne – på plejefamilierne og børnene og deres behov. Men også, at vi risikerer et unødigt bureaukrati, som hæmmer den kommunale handlefrihed, og endnu vigtigere: jeres faglighed og mulighed for selvstændigt at vurdere, hvordan der i hvert enkelt tilfælde bedst støttes op om barnet og plejefamilien.

Ros til ministeren

Selvom hun ikke var enig i alle ministerens pointer, var Verne Pedersen meget glad for besøget.

– Jeg synes, at det er fantastisk, at ministeren møder op. Det vidner om et stort engagement – og om, at hun prioriterer området højt, siger hun.

Socialpædagerne har også inviteret Karen Ellemann med på et arbejdspladsbesøg, og hun har sagt ja tak til i juni at besøge det socialpsykiatriske botilbud Lindevang i Helsingør sammen med Socialpædagogernes formand Benny Andersen.

– Det er meget positivt, at ministeren på den måde siger ja tak til at komme væk fra skrivebordet og ud i virkeligheden. Det sætter vi stor pris på, siger Verne Pedersen.

Ministerbesøget var kun et af mange elementer i tilsyns- og familieplejekonsulenternes landsmøde, der havde overskriften 'Refleksion, respons, retning' – og bl.a. bød på indlæg om henholdsvis supervision og traumer samt et oplæg, hvor jordomsejleren Troels Kløvedal fortalte om sin egen opvækst som anbragt. ■

JOB MULIGHEDER

For at komme ind i private virksomheder er det helt afgørende, at pædagoger er langt bedre til at kunne sælge sig selv og kunne tydeliggøre deres kompetencer rettet mod den konkrete virksomhed

Fra projektet 'Nye aftagerfelter for pædagoguddannelsen 2015'

Nye veje for pædagoger

Hvor kan der skabes nye jobs og praktikpladser for pædagoger? Det spørgsmål har en række uddannelsesfolk undersøgt i et netop afsluttet projekt – og de har bud inden for såvel ældreområdet som frivilligområdet, private virksomheder og kriminalforsorgen

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Én pædagog er ansat som direktør i en mindre virksomhed, der ansætter unge med sociale problemer til at fragte brugte kontormøbler. En anden er leder af kantinepersonalet i en større dansk virksomhed, hvor køkkenpersonale med nedsat funktionsevne eller sociale udfordringer står for forplejningen. Sådan lyder to konkrete eksempler, hvor en pædagoguddannelse har banet vej til et utraditionelt job.

I projekt 'Nye aftagerfelter for pædagoguddannelsen 2015' har en række lektorer og adjunker fra forskellige professionshøjskoler (se faktaboks) undersøgt mulighederne for utraditionelle job- og praktikmuligheder for pædagoger og pædagogstuderende. Projektdeltagerne har i alt været i kontakt med omkring 150 virksomheder, organisatio-

ner, institutioner og enkeltpersoner, der bl.a. har medvirket i workshops – og formålet har været at afsøge muligheder og barrierer for, at pædagogers kompetencer kan udnyttes inden for såvel ældreområdet som private virksomheder, civilsamfundet og frivilligområderne samt det statslige område i form af kriminalforsorgen.

Når det gælder ældreområdet, sker der allerede en udvikling, idet antallet af pædagoger i tilbud til ældre og handicappede i kommuner og regioner på bare tre år er steget med 12 pct. Og ifølge projektrapporten giver pædagogers kompetencer da også rigtig god mening på ældreområdet – bl.a. i forhold til relationsopbygning, igangsættelse af aktiviteter og inddragelse af de pårørende. En barriere kan til gengæld være opfattelsen af, at pædagoger ikke kan varetage sundhedsopgaver – og at sundhedspersonale kan frygte, at pædagoger kommer og tager arbejdet fra dem.

Tydeliggør kompetencerne

Når det gælder civilsamfundet og frivilligområdet fastslår projektrapporten, at der ikke er nogen tvivl om, at pædagogernes kompetencer har stor værdi. Til gengæld kan barrieren være, at der kun er få lønede stillinger – og få muligheder for lønnet praktik.

Også i private virksomheder kan der være god brug for pædagogers kompetencer, bl.a.

inden for HR og ledelse samt for virksomheder, der ønsker at brande sig med Corporate Social Responsibility, CSR. Projektet har også fundet eksempler på, at pædagoger er ansat direkte i produktionen – fx i et firma, der udvikler og producerer legeredskaber, hvor pædagoger er med til at produktudvikle og her inddrager deres viden om, hvad børn kan – og ikke kan – og med observationer af børns leg.

I projektopsamlingen fastslås det:

'For at komme ind i private virksomheder er det helt afgørende, at pædagoger er langt bedre til at kunne sælge sig selv og kunne tydeliggøre deres kompetencer rettet mod den konkrete virksomhed.'

På det statslige område ser projektet også muligheder for at få ansat flere pædagoger i

kriminalforsorgen, hvor der allerede er sket en mindre stigning i antallet af pædagoger – og hvor der kan komme et øget behov de næste år, bl.a. fordi pædagoger kan bidrage med kompetencer til at støtte og motivere de indsatte til et kriminalitetsfrit liv.

Projektmedarbejderne har også andre råd til såvel studerende som uddannelsessteder, der gerne vil gå nye veje. Det handler blandt meget andet om at finde alternative finansieringer af den studerendes løn, så den fx deles mellem en frivillig forening og et etableret praktiksted som fx en SFO, om at fokusere på den fjerde (ulønnede) praktikperiode som en mulighed for at bringe de pædagogiske kompetencer i spil på nye områder og om at etablere mentorordninger for nye praktiksteder. ■

Fakta om projektet

Projekt 'Nye aftagerfelter for pædagoguddannelsen 2015' er støttet af Uddannelses- og Forskningsministeriet efter ansøgning fra VIA University College. Dernæst har Pædagoguddannelsens Ledernetværk bemandet projektet med deltagere fra UC Syd, UCC og VIA UC.

Projektledelsen er forankret i VIA UC med projektleder Anne Birthe Due Bendixen, Kathrine Vestergård Petersen, Gitte Lauridsen og Karen Meisner Christensen. Fra UC Syd deltog Lisbeth Larsen. Fra UCC deltog Lars Jepsen.

SAMTALETEKNIK

Det kører med dieselpædagogik

Mens landskaberne glider forbi bag bilruden, kan der opstå et særligt rum for samtaler. Det foregår der en livlig erfaringsudveksling om i Socialpædagogens facebook-gruppe

Af Maria Rørbæk, mrk1@sl.dk

Benzinpædagogik, dieselpædagogik og sidevejspædagogik. Der er mange forskellige ord for det samme fænomen: Når man kører i bil sammen, kan der opstå et særligt godt rum for samtale.

Det fremgår af en erfaringsudveksling i Socialpædagogernes facebook-gruppe, der begyndte, da en af deltagerne, Ulla Nielsen, spurgte:

– Er der skrevet noget om 'dieselpædagogik' – altså det, der ofte opstår samtalemæssigt med en borger, når man kører i

bil – og som kan bruges målrettet som en pædagogisk metode?

Der kom ingen henvisninger til bøger eller artikler, men en mængde svar fra andre i gruppen, der havde erfaringer og refleksioner – og nogle gange brugte andre ord for det samme fænomen. Karen Scott skrev fx:

– Her kendt som autopædagogik. Oplevet på mange ture med triste, sårbare, usikre og også vrede unge.

Fra Lene Fredeløkke lød det:

– Den metode har jeg brugt i årevis, og jeg har haft rigtig gode og nogle gange også svære samtaler med sårbare børn. Fordelen ved denne dieselpædagogik (fed betegnelse i øvrigt) er, at du ikke har øjenkontakt med barnet – du kører jo bil – og derved får barnet ofte lyst til at åbne sig mere, end hvis man ser det i øjnene under samtalen.

Afpas distancen

Og Jannie Larsen skrev:

– Har også brugt det i mange år med fantastisk resultat. Kun

lidt øjenkontakt, man kan ikke bare 'flygte', og du bliver som pædagog ikke afledt af ret meget andet... Du bestemmer distancen og kan afpasse den med det emne, som skal vendes.

Hanne Jessen fortalte en konkret historie:

– I mit arbejde med en ung meget vred mand med autisme og retardering har neuropsykolog John Zeuthen engang anbefalet mig at køre tur i bil, når der skulle fortælles vanskelige ting. Den unge mand havde udviklet en uheldig adfærd, da han havde en lang latenstid og udfyldte den med spark, kasten med ting mv. Det at køre bil virkede. Han skulle ikke forholde sig til andet end at lytte. Han skulle ikke bruge energi på synsindtryk (ansigter, mimik mv.). Det var en helt anden oplevelse at samtale på denne måde.

Affektiv afstemning

Og Karin Laursen supplerede med et bud på, hvorfor bilturene virker:

– I samtaler har vi almindeligvis brug for at afstemme, hvordan vores ord modtages af den anden. Det gøres ofte ved nik, smil, øjenkontakt, fysiske spejlinger som at lægge ansigtet på skrå eller rykke tættere på den anden. Når vi kører bil, kan disse signaler ikke anvendes så tydeligt, så der må være et andet system, der supplerer. Jeg tror, at et begreb som 'affektiv afstemning' – at tune ind på den anden – er centralt. Samtidigt tror jeg, at vi i en bil, og særligt i mørke, skaber vores eget lille autonome rum, hvor vi føler os sikre. Det, kombineret med en følelse af ikke at blive 'afkrævet' øjenkontakt, får os til at åbne op.

Nogle deltagere i gruppen fortalte også, hvordan de samme fordele kan opnås på andre måder – fx ved at gå en tur, eller når man laver digital vejledning. ■

Citaterne er gengivet fra facebook – og i nogle tilfælde tilrettet sprogligt.

Landskonference for familieplejere

14. september kl. 9.30 – 17.15 2016 på Comwell Middelfart

Kom og mød andre familieplejere, forskere, socialtilsynet, Socialstyrelsen og en række praktikere på området. Landskonferencen afholdes som en endagskonference til en fordelagtig pris, så gå ikke glip af muligheden for at få masser af faglig sparring og ny viden.

Tilmeldingsfrist: 8. juli 2016

Yderligere oplysninger og tilmelding: www.sl.dk/familieplejere2016

PÆDAGOGUDDANNELSEN

Sejr for studerende med handicap

Kronisk syge og handicappede pædagogstuderende får nu igen mulighed for praktik på nedsat tid. Det er en sejr for de Pædagogstuderendes Landssammenlutning, PLS

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Efter pres fra især de Pædagogstuderendes Landssammenlutning, PLS, er der nu fjernet en alvorlig forhindring for pædagogstuderende med handicaps og kroniske sygdomme.

I forbindelse med reformen af pædagoguddannelsen forsvandt muligheden for, at den enkelte uddannelsesinstitution kunne give varigt syge og handicappede studerende dispensation for kravet om en praktikuge på 32,5 timer – men nu bliver bekendtgørelsen for pædagoguddannelsen ændret, så man igen kan få dispensation, hvis man fx lider af en kronisk lidelse.

– Jeg ser det som en kæmpe, kæmpe sejr, siger Kira Angelbo Christensen, der er faglig sekretær i PLS.

PLS blev opmærksom på problemet, da flere studerende bad om hjælp, fordi de på grund af fx kronisk hjernerystelse eller leddegigt ikke kunne klare at være i praktik i så mange timer – selvom de fx senere kunne arbejde som pædagoger på deltid.

– Her og nu kunne vi ikke gøre så meget for den enkelte – men vi kunne samle eksemplerne og sætte problemet på dagsordenen, siger Kira Angelbo Christensen.

Det skete både ved ministerhenvendelser, facebook-kampagner og opsøgende presarbejde, så Politiken beskrev

problemet – og selvom uddannelses- og forskningsminister Ulla Tørnæs (V) i første omgang afviste, at der var et problem, kom hun på andre tanker, og hun kalder det i dag en 'utilsigtet konsekvens'.

Berører mange

Til Politiken siger Ulla Tørnæs:

– Det er vigtigt, at vi har et arbejdsmarked, der også kan rumme mennesker med en funktionsnedsættelse. Og det kræver også, at de, der går på vores uddannelser, kan gennemføre studiet.

Hos Socialpædagogerne er næstformand Marie Sonne også positiv. Hun siger:

– Man kan godt blive en rigtig god pædagog, selvom man kun kan arbejde på deltid. For os er det vigtigt, at pædagoguddannelsen kvalificerer til det pædagogiske arbejdsmarked – og det kan i nogle tilfælde godt være til stillinger på nedsat tid. Så ros til PLS for deres indsats.

Kira Angelbo Christensen ser sagen som et godt eksempel på, at PLS som faglig organisation kan gøre en forskel og tale medlemmernes sag.

– Vi har behandlet syv sager, men på facebook-kommentarer kan vi se, at det også berører mange andre – og nogle af dem har måske ikke troet, at der kunne gøres noget. De har bare tænkt, at det var et vilkår ved at have et handicap.

PLS vil også på andre måder arbejde for at forbedre forholdene for pædagogstuderende med handicap.

– I dag kan man fx få et handicaptillæg, når man er på SU – men ikke når man er i praktik, hvor man jo får løn. Og for mange medfører det en økonomisk nedgang, når de skal i praktik. Det vil vi gerne have lavet om på. ■

NOTER

Hver tredje med arbejdsskade på sygedagpenge

I en ny temapublikation om arbejdsmiljøet på de danske arbejdspladser har Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) kortlagt, hvordan arbejdsskader påvirker risikoen for at komme på førtidspension og sygedagpenge. Konklusionen er, at hver tredje, der rammes af en arbejdsskade, er på sygedagpenge året efter – og risikoen for at komme på sygedagpenge øges med en faktor fire, hvis man får en arbejdsskade. Samtidig bliver risikoen for at ende på førtidspension fem gange større, hvis man rammes af en arbejdsskade. AE konkluderer i deres analyse, at der er god grund til at forebygge, at folk bliver syge af at gå på arbejde, for der er store menneskelige omkostninger forbundet med at få en arbejdsskade.

tln

Vind prisen for det bedste arbejdsmiljø

Sidste år strøg Center for Social Indsats helt til tops i kategorien psykisk arbejdsmiljø – måske er det din arbejdsplads, der vinder priser i år? I hvert fald er der nu åbnet op for, at man kan indstille arbejdspladser til Arbejdsmiljøprisen 2016, hvis man har gjort noget ekstra for det psykiske eller fysiske arbejdsmiljø. Det er Arbejdsmiljørådet, der står bag prisen, der uddeles i fire kategorier: arbejdsulykker, psykisk arbejdsmiljø, muskel-skeletpåvirkninger og samarbejde om arbejdsmiljø. Prisen uddeles i november, og man kan indstille sin arbejdsplads frem til den 12. september. Læs mere på www.arbejdsmiljoepriisen.dk

tln

Robusthed i arbejdet med konflikter og vold

Når man arbejder med mennesker, der kan reagere med vold eller trusler, er det vigtigt, at man er klædt godt på. Det kan fx ske ved at styrke arbejdspladsen og dermed medarbejdernes robusthed – og det har Vold som Udtryksform netop udgivet et temahæfte om. Hæftet kommer omkring en række tiltag og opmærksomhedspunkter, man kan sætte i gang på arbejdspladsen – og introducere tre såkaldte rum med tilhørende strategier: Sammen med borgeren, hvor man er i den professionelle rolle. Overgangsrummet, som fx kan være personalekontoret, hvor man er adskilt fra borgeren. Og restitutionsrummet, hvor man opholder sig uden for arbejdspladsen. 'Robusthed i arbejdet med konflikter og vold' kan hentes via www.kortlink.dk/mf7y

tln

Udfordringer i enkeltmandsprojekter

I visse situationer kan det være svært for personalet at hjælpe borgere, der bor i såkaldte enkeltmandsprojekter, fordi der ikke må anvendes tvang. Sådan konkluderer Folketingets Ombudsmand efter tilsynsbesøg på 14 institutioner med i alt syv enkeltmandsprojekter. Fx nævner ombudsmanden i sin rapport, at borgere ikke kan tvinges til at modtage almindelig læge- eller tandlægebehandling, tage sikkerhedssele på under transport – eller bruge personligt sikkerhedsudstyr. Ombudsmanden udtaler, at det er godt at konstatere, at vi i Danmark behandler disse meget svage borgere så godt, men vi må samtidig konstatere, at personalet oplever et reelt menneskeligt og humanitært dilemma, fordi de i nogle situationer er afskåret fra at hjælpe.

tln

LÆSERBREVE

Massive nedskæringer i Ballerup Kommune

Af Simon Bak Sørensen

Jeg vil gøre opmærksom på, at man i dag den 1. juni 2016 har besluttet at skære mindst 25 pct. af medarbejderstaben i Socialpsykiatrien i Ballerup. Dette medfører stor forringelser for Ballerup Kommunes mest udsatte borgere, nemlig de psykisk syge.

Man har efter min opfattelse ofret de mest sårbare mennesker på nedskæringensalteret. Da man fra kommunens side koldt og kynisk har kalkuleret med, at disse borgere ikke har den store stemme i den offentlige debat. Samtidig er pressens interesse for diverse knivoverfald på bostederne til gengæld steget. Jeg er derfor overbevidst om, at borgerne, som ikke har et mindsket behov for socialpsykiatrien, og som ikke er i stand til at klage, vil gå en dyster fremtid i møde, da vi som socialpsykiatri er de eneste, som kan gøre opmærksom på en borgers psykiatriske behov – også gerne før det går så galt, som det gjorde på Lindegården og Sundbygård.

Det er ligeledes disse mennesker, som vi til stadighed læser om i pressen. Mennesker, som ensomt sidder i hjemmet med deres tvangstanker, og som ikke kommer uden for en dør, da verden uden for kan være for udfordrende og en pinsel i sig selv. Det er også disse mennesker, der ikke selv kan finde ud af at følge en medicinsk behandling og derfor bliver stærkt psykotiske og farlige, hvis de ikke får den hjælp, de behøver.

Kommunen har gået stille med dørene og har uden større debat i offentligheden valgt at skære så dybt i hjælpen til psykisk syge, at man kan spørge sig selv, og ikke mindst borgerne i Ballerup, om de kan være tjent med den utryghed, som disse nedskæringer nødvendigvis vil afstedkomme.

Som medlem af Socialpædagogerne har jeg erfaret, at

man i MED-udvalget i Ballerup Kommune har ført hemmelige forhandlinger og op til offentlighedsloven af de massive besparelser har pålagt udvalgets medlemmer en tavshedspligt. Jeg ved ligeledes, at Socialpædagogerne har været inddraget, uden at dette har medført en offentlig reaktion fra ledelsen i forbundet.

Set i lyset at de mange skrivelser omkring sikkerhed og vold på arbejdspladsen må jeg stille det enkelte spørgsmål: Hvor blev min fagforening blevet af?

Har Socialpædagogerne udviklet sig til en sammen-spist forening, hvor de faglige medarbejdere er for meget pot og pande med de kommunale beslutningstagere, eller ligger der noget helt andet bag?

Hvis fagforeningen skal have sin plads og berettigelse blandt de unge, må den være meget mere offensiv, når den forhandler nedskæringer og fratrædelser. Opfattelsen blandt mine kollegaer er, at man ikke har fået den hjælp, som man med rette kan forlange af sin fagforening.

Svar til Simon Bak Sørensen

Af Lars Petersen, formand, Kreds Storkøbenhavn

Det er helt rigtigt, som det beskrives, at der nu gennemføres en massiv besparelse i Socialpsykiatrien i Ballerup Kommune. Baggrunden for besparelsen er dog noget mere nuanceret end her fremstillet, da der gennem flere år er opbygget et større merforbrug i Socialpsykiatrien.

Det er således på baggrund af en økonomisk genopretningsplan, at der nu skal skæres syv stillinger væk – heraf tre på Socialpædagogerne overenskomster.

I Socialpædagogerne Storkøbenhavn er vi bekymret for, hvilken konsekvens dette vil få for arbejdsmiljøet for de med-

arbejdere, som bliver tilbage, og gennem vores tillidsvalgte følger vi tæt de drøftelser, der har været ført i MED-regi. Af referater fra to ekstraordinære møder henholdsvis den 25. maj og den 1. juni fremgår det, at der er blevet spurgt ind til en række af de forhold, som har bekymret medarbejderne.

Vi deler også de bekymringer, som udtrykkes på borgernes vegne, men vi har tillid til, at forvaltningens ledelse i samarbejde med medarbejderne vil bestræbe sig på at etablere arbejdsformer, som opfylder borgernes behov bedst muligt, og som også sikrer medarbejderne et trygt og godt arbejdsmiljø.

Den del vil vi som fagforening naturligvis følge tæt.

Jeg synes ikke, at det er rigtigt at sige, at der har været 'ført hemmelige forhandlinger', men det er omvendt korrekt, at repræsentanterne i MED-udvalget er blevet pålagt tavshedspligt, hvilket vi oplever i flere kommuner i sager, hvor forvaltningerne vurderer, at en konkret sag står sig bedst ved at blive behandlet i fortrolighed, indtil der er truffet en endelig beslutning. Begrun-

delsen for dette gives oftest i, at det er for at beskytte borgere og medarbejdere og ikke skabe utryghed i et langt sagsforløb frem til endelig politisk beslutning.

Hvor blev din fagforening så af? Det er rigtigt, at der ikke har været en offentlig reaktion fra kredsens side, men det er jo ikke det samme, som at vi ikke har fulgt og interesseret os for sagen. Der har været holdt møde med den politiske udvalgsformand, hvor en faglig sekretær og jeg har italesat præcis de bekymringer, som også kommer til udtryk i læserbrevet. Og som beskrevet, har vi været i tæt samarbejde med de tillidsvalgte gennem processen.

Vi har været til stede på medarbejdermøder og stiller i øvrigt gerne op hver gang, en medarbejdergruppe kalder på os.

Jeg ser ikke Socialpædagogerne som 'en sammenspist forening', der er 'pot og pande' med de politiske beslutningstagere, men jeg medgiver, at rigtig meget af den politikudvikling, som foregår i dagens Danmark, foregår bag lukkede døre og i sammenhænge som det oftest kan være svært at referere fra. ■

Socialpædagogerne faglige netværk

Arbejder du inden for særlige – mindre – arbejdsområder, har du mulighed for at blive medlem af et fagligt netværk.

Netværkene har som hovedmål at udvikle faglighed og fagets kvalitet på disse særlige socialpædagogiske arbejdsområder.

Tilmeld dig på www.sl.dk/netværk

SOCIALPÆDAGOGERNE

ARBEJDSKADESAGER

For lang ventetid på erstatning

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for visse arbejdsskadesager ligger på mellem 26 og 28 måneder – og det er for længe, mener Folketingets Ombudsmand

Af Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk

Selvom der ikke findes faste regler for, hvor lang tid en arbejdsskadesag må tage, så er to år for lang tid at vente på erstatning. Det konkluderer Folketingets Ombudsmand, som har fulgt sagen siden 2015, hvor det kom frem, at sagsbehand-

lingstiderne i Arbejdsskadestyrelsen var steget markant.

– Sagsbehandlingstiden skal være rimelig, og jeg mener ikke, at det er rimeligt at skulle vente i gennemsnit over to år på at få at vide, om man får erstatning for en arbejdsskade, udtaler ombudsmand Jørgen Steen Sørensen.

Han hæfter sig også ved, at Arbejdsskadestyrelsens egen målsætning for sagsbehandlingstiden er 21 måneder.

– Man må anerkende, at nogle typer sager af naturlige grunde tager lang tid. Men det er overraskende, at målet er 21 måneder, når man tidligere har behandlet disse sager væsentligt hurtigere. Så det vil jeg følge

nærmere, siger Jørgen Steen Sørensen.

Tidligere i år fortalte vi i Socialpædagogen om medlemmer, der venter i op til flere år på at få afsluttet deres sager i Arbejdsskadestyrelsen – en ventetid, der rammer hårdt, når man har været så uheldig at komme til skade på sit arbejde. Et medlem udtrykte det sådan her:

– Det er ren psykisk terror at skulle vente så længe på en afgørelse – og en helt urimelig økonomisk belastning for mig.

En del af forklaringen på den lange sagsbehandlingstid er, at en undersøgelse fra Kammeradvokaten i 2014 påpegede alvorlige fejl i Arbejdsskadestyrelsens sagsbehandling – og i takt

med, at styrelsen satte ind på at forbedre kvaliteten, gik det ud over sagsbehandlingstiden.

Pr. 1. juli i år skifter Arbejdsskadestyrelsen så navn til Arbejdsmarkedets Erhvervs sikring, som fremover får ansvar for de opgaver, Arbejdsskadestyrelsen har i dag.

Det får ombudsmanden til i sin udtalelse at bemærke, at overgangen udgør en yderligere usikkerhedsfaktor med hensyn til, om det vil lykkes at nedbringe sagsbehandlingstiderne. Han har på den baggrund bedt Beskæftigelsesministeriet om en orientering ved udgangen af januar 2017 om, hvordan det går med at nedbringe sagsbehandlingstiderne. ■

LEDSAGELSE

Folketing til regering: Find en løsning

I flere år har der været problemer med bl.a. udviklingshæmmede, der ikke kommer på ferie og til andre fritidsforhold. Nu har Folketinget pålagt regeringen at finde forslag til løsninger

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Handicappede må leve uden ferie. Ulovlig brugerbetaling skal betales tilbage. Udviklingshæmmede får færre oplevelser.

Sådan lyder et par eksempler på de seneste års overskrifter, der alle bunder i den samme

problematik: I 2014 stod det klart, at det er ulovligt at opkræve brugerbetaling til dækning af fx kontaktpædagogens løn og transportudgifter, hvis mennesker med fx udviklingshæmning har brug for socialpædagogisk ledsagelse til fx en tur til den lokale biograf eller en ferietur. Resultatet af stop for brugerbetaling blev i mange tilfælde et stop for fx en ferietur.

Men nu har Folketinget pålagt regeringen at finde en løsning. Med vedtagelsen af en såkaldt folketingsbeslutning om klare regler og nye forslag til ledsageordning har et bredt flertal i Folketinget pålagt regeringen at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal udarbejde et forslag til løsninger på udfordringerne

med at få bevilget ledsagelse via serviceloven til mennesker med handicap.

– Vi må se, hvad der kommer ud af det, men det er i hvert fald positivt, at de tager det op, siger Socialpædagogens næstformand Marie Sonne.

Klare regler

Arbejdsgruppen får flere opgaver. Bl.a. skal de undersøge, om mennesker med handicap selv kan vælge at betale for ledsagelse, hvis de ønsker ledsagelse, ud over, hvad de kan få bevilget via serviceloven.

Om det siger Marie Sonne: – Så længe det ikke betyder, at den enkelte får bevilget mindre end det, vedkommende efter en individuel vurdering har ret til

via serviceloven, kan det være ganske fint. Det er et lidt tænkt eksempel, fordi det så sjældent vil være relevant, men hvis man fx gerne vil en tur til Australien, vil det være fint, at man selv supplerer op fra det, man har ret til.

Der skal også 'udarbejdes helt klare retningslinjer for, hvordan reglerne administreres, så der ikke opstår tvivl om kommunernes forpligtelse til at tilbyde ledsagelse efter servicelovens bestemmelser'.

– Og det kan vi jo kun være glade for, for der har helt tydeligt hersket uklarhed og rod, siger Marie Sonne.

Arbejdsgruppens resultater skal senest præsenteres for social- og indenrigsudvalget den 1. februar 2017. ■

Ledsagelse eller pædagogik

Synspunkter

Bringes efter en redaktionel vurdering. Synspunkter må højst fylde 8.000 anslag.

Læserbreve

Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 2.000 anslag. Læserbreve med injurierende indhold kan afvises.

Læserbreve og synspunkter, der bringes i bladet, offentliggøres også på internettet.

Læserbreve og synspunkter sendes til redaktionen@sl.dk

Pædagogik handler om relationsarbejde og stabilitet i borgerens liv, så er det en god idé med ledsagerordningen? Har vi skudt os selv i foden og bare sagt ja til de ressourcer, vi kunne få gennem ordningen, fordi vi ikke kunne få dem på anden vis?

Af Tine Boysen

Forleden var hele botilbudet til fest. Nogle havde ledsagelse, og resten fulgtes med os faste personaler. Det var en god aften, og vi blev vartet op med mad og dejlig musik. LEV havde arrangeret en dejlig aften. Der var ingen tvivl om, at forældrene ved, hvad de har med at gøre. De ved, at det er en god idé at servere maden ved bordet, så der ikke opstår kaos ved buffeten. Vi blev forkælet, som om vi var på Noma, med gastronomiske oplevelser og fine tjenere, der spurgte til vores behov og krædede for os. Derefter var der dans med et

fantastisk band, der forstod at sætte gang i festen.

Som 'gammel' pædagog havde jeg en forhåndsviden om beboerne og til dels også deres netværk.

Jeg vidste fx, at en af vores beboere havde gået i skole og fritidshjem med en anden beboer, der også var til stede. Vi havde engang besøgt hende sammen, men det var flere år siden, og de var måske lidt generte og havde svært ved at skabe kontakt. Jeg tænkte, at det var min rolle at facilitere denne kontakt.

Vi kender det vel alle selv – fra vores eget liv: Hvordan bliver jeg bedre til at smaltalke med mennesker, jeg ikke kender så godt? Hvordan viser jeg interesse? Osv.

Jeg tænker, at det her er et eksempel på pædagogisk relationsarbejde og stabilitet: At der er mennesker, der kender beboeren og hans eller hendes baggrund, og at det har værdi for den enkelte beboer. Og at det er noget andet en ledsagelse.

Jeg kunne skrive mange eksempler her og fylde bladet med anekdoter om ledsagerordning kontra pædagogisk ledsagelse.

Næsten alle vores beboere har ledsagerordning trods

forskellige kognitive niveauer.

Paragraffen om ledsagelse er blevet tolket meget forskelligt i de enkelte kommuner.

Det er i mine øjne svært at skille pædagogik og ledsagelse ad. For selvom man er rimelig 'velfungerende' og godt kan udtrykke, at man gerne vil til fest, på ferie, i zoo eller en tur på Strøget, så kan det alligevel være en udfordring at begå sig i samfundet derude – som fx vores beboer, der her var til samme fest med sin barndomsveninde, men ikke formåede at skabe kontakten.

Timerne i stedet?

Hele tiden er vi som socialpædagoger mere end 'bare en stok', og jeg kommer til at tænke på historien om to døvblinde, der er på det samme kursus i flere dage uden nogensinde at hilse på hinanden – trods det, at de var gamle venner og ikke havde mødtes i mange år. Tolkene havde glemt at tolke andet end det, der blev sagt. De fik ikke tolket det, de havde set.

Jeg ved ikke, om historien er sand, men jeg tænker indimellem på den. Den fortæller noget om, hvor lidt der skal til for, at vi er med til at skabe gode relatio-

ner mellem borgerne, eller at det hele modsat ryger på gulvet, og der aldrig skabes relationer.

Vi har mange gode ledsagere, og der er masser af relationer mellem ledsagere og beboere – indimellem så mange, at der er kamp om soloture med den ene eller den anden ledsager. Turene kommer til at handle mere om relationen mellem de to end den aktivitet, beboeren skal til.

Jeg er klar over, at der er masser af værdi i den menneskelige kontakt og den opmærksomhed, det giver. Det er mere komplekst end som så.

Og jeg har tænkt over, om det er politisk ukorrekt at belyse dette emne? Om jeg er med til at pege på forringelser? Eller, som jeg helst vil, sætte en debat i gang, om det måske er på tide, at vi får skrottet den ledsagerordning og så få tilført timerne i stedet? Jeg har regnet ud, at otte gange 15 timer om måneden vil kunne udløse en pædagogstilling på ca. 25 timer om ugen. Det er timer, der kan bruges på at skabe flere aktiviteter ud af huset.

I Birgers sted

I november 2014 skrev jeg en kronik i Politiken om dette emne. Jeg forsøgte at belyse, hvad pædagogik er, og hvor værdifuldt relationsarbejdet er. Jeg eksperimenterede med at sætte mig ind i beboeren Birgers tilværelse og i hans glæde ved at rejse til Sydeuropa, hvor han nyder varmen og den anderledes måde, livet leves på.

Jeg fik mange fine tilkendegivelser fra både kollegaer og pårørende, men der var også enkelte, der kom op i det røde felt og mente, at jeg 'ikke havde

Vores beboere har gennem et langt liv rigtig mange mennesker at forholde sig til. De er afhængige af den tætte kontakt og hjælp til meget personlige udfordringer og problematikker. Med ledsagerordningen, lukker vi endnu flere mennesker ind i beboernes liv. Jeg er ikke sikker på, det er den bedste løsning

det mindste begreb om, hvad det handlede om', og begav sig ud i en mindre pæn debat på Facebook.

Jo, jeg ved godt, at det handler om en fin forening (LEV), der kæmper for bedre vilkår for både deres eget barn og hele gruppen af udviklingshæmmede menneskers liv. Jeg er helt enig i, at det er en kamp, der er værd at kæmpe.

Jeg følte selv et dilemma, fordi jeg egentlig ikke ville være i opposition til LEV, som har bragt 'ledsagerproblematikken' op, hvilket førte til, at det blev slået fast, at beboerne ikke længere måtte betale udgifterne for det fagprofessionelle personale.

Til gengæld har nogle af vores beboere nu været på ture til syden med en ledsager, hvor de måtte betale hele beløbet for ledsageren, så rejsen blev fordyret med betydeligt mange tusinde kroner. Desuden var der ikke mulighed for at rejse med sine kammerater fra dagligdagen.

Den bedste løsning?

Jeg vil stadig forsøge at belyse problematikken, som jeg ved er kompleks. Jeg synes på den ene side, at det er fornuftigt

at kæmpe for bedre kår for en gruppe, men på den anden side føler jeg, at det stigmatiserer den enkelte beboer.

For Birger (og alle de andre) er ikke bare en gruppe. De er lige så forskellige som os andre og har forskellige behov og bruger deres penge på helt forskellige måder. Der vil altid, være nogle, der bliver forfordelt eller uretfærdigt behandlet i et forsøg på at stille regler op om en gruppe. Den multihandicappede, der har brug for meget omsorg, vil have brug for flere hænder end den velfungerende, der bor i egen lejlighed, alt imens han eller hun stadig ikke er 'velfungerende' nok til at rejse til Mallorca alene, men har brug for fagprofessionelle, der forstår at facilitere, hvordan man tager på ferie til et fremmed land, så det bliver en positiv oplevelse.

Vores beboere har gennem et langt liv rigtig mange mennesker at forholde sig til. De er afhængige af den tætte kontakt og hjælp til meget personlige udfordringer og problematikker. Med ledsagerordningen, lukker vi endnu flere mennesker ind i beboernes liv. Jeg er ikke sikker på, det er den bedste løsning, og vil gerne lægge op til en debat.

På den ene side er beboerne glade for den mulighed, ledsagerordningen giver. En til én-kontakt, hvor ledsageren er 'deres egen'.

På den anden side føler jeg, at beboerne bliver gjort til en 'opgave' eller en 'bestillingsopgave', hvor det relationelle på den ene side (set fra lovgivningens side) ikke er nødvendigt, men at det lige netop er relationen, der kommer i spil (set fra beboerens side).

Skudt os selv i foden?

Grupperelationen træder i baggrunden. Man ejer sin ledsager og positionerer sig i forhold til sine bofæller: 'I dag skal jeg i Tivoli med Carsten'.

Jeg kunne ønske, at der trods vores beboeres behov for individuel pædagogik kunne komme mere fokus på gruppen og den faste stab af personaler, der til daglig arbejder professionelt med relationsarbejde mellem beboerne.

Det, jeg alt i alt vil sige med dette indlæg, er, at jeg ikke er så sikker på, at ledsagelse er den optimale løsning, når vi taler om den målgruppe, jeg arbejder med. Hvad er der i vejen med pædagogik og relationsarbejde? Har vi skudt os selv i foden og sagt ja til de ressourcer, vi kunne få, fordi vi ikke kunne skaffe ressourcer på nogen bedre måde?

Herudover er der så en debat om frivilligt arbejde, som – tænker jeg – har nogle andre værdier, men som jeg vælger at udelade at gå ind på her.

Her er det måske muligt for den enkelte beboer at 'få en ven' – en rigtig en af slagsen. ■

Tine Boysen er socialpædagog.

Socialpædagogernes årstræf for pensionister og efterlønsmodtagere

Den 22. – 24. august 2016 på Kystvejens Hotel og Conferencecenter, Grenaa

DELTAGERBETALING: Prisen for deltagelse er 2.000 kr., som dækker ophold på enkeltværelse, forplejning på konferencenteret, bus fra Aarhus Banegård til hotellet og retur samt udflugt. Transport til og fra Aarhus er for egen regning.

TILMELDING: Efter først til mølle-princippet og senest den 20. juni 2016 på www.sl.dk/pensionist2016 – hvor udvidet program kan downloades – eller på nedenstående slip.

PROGRAM

Mandag den 22. august

- 11.55 **Ankomst til Aarhus Banegård**
Bustransport til hotellet. Bussen kører kl. 11.55
- 13.00 **Frokost**
- 13.50 **Velkomst**
v. Gert Landergren Due, formand i Kreds Østjylland
- 14.00 **Nyt fra Socialpædagogerne**
Oplæg v. forbundsnæstformand Marie Sonne
- 14.15 **At være opflasket med drab!**
v. krimiforfatter Julie Hastrup
- 16.30 **De glemte børn – Ventetidsforsorgen 1949-80 – et handicaphistorisk og demografisk studie** v. Kurt Sørensen og Finn Andersen, Oligofreniforeningen
- 18.30 **Middag**
- 20.00 **Kaffe og kage – og fællessang med Jan Kolling**

Tirsdag den 23. august

- 09.00 **Udflugt**
Vi kører til Ebeltoft, hvor vi i grupper får guidet rundvisning i byen med bl.a. besøg på det gamle rådhus. Derefter en times rundvisning på (vælg en af turene ved tilmelding):
1. Glasmuseet *eller*
  2. Fregatten Jylland
- Vi kører til Fuglsøcentret, hvor vi får serveret smørebød. Vi har en guide med i hver bus, som efterfølgende vil køre med os rundt ved Mols Bjerge og fortælle løs. Der er eftermiddagskaffe i Grenaa på hotellet og et par timer til afslapning..

- 19.00 **Festmiddag**
Under middagen spiller Jens Christian Sørensen hyggemusik og efterfølgende spiller han op til dans.

Onsdag den 24. august

- 09.15 **Kulturen på tværs**
v. Flemming Jensen, dramatiker, forfatter og skuespiller
- 11.15 **Afslutning**
- 11.30 **Frokost**
- 12.05 **Bussen kører til Aarhus Banegård**
Ankomst kl. ca. 13.00

Jeres kursusledere: Marie Sonne og Line Hansen

Tilmelding til Årstræf for Socialpædagogernes pensionister og efterlønsmodtagere den 22. – 24. august 2016 i Grenaa

Navn: _____

Cpr.nr: _____ Telefon: _____

E-mail: _____

Adresse: _____

Postnummer og by: _____

Specialkost – hvilken: _____ Jeg ønsker at deltage i tur nr. 1 eller 2

Gangbesværet Kørestolsbruger Ønsker dobbeltvær. med: _____

Tilmelding skal senest være Socialpædagogerne i hænde 20. juni. Sendes til: Socialpædagogerne, Brolæggerstræde 9, 1211 København K, att.: Line Hansen. Optagelse efter først til mølle-princippet. Du kan også tilmelde dig på www.sl.dk/pensionist2016

Knækker kurven?

Af Sytter Kristensen, LEV

I 2009 ratificerede Danmark FN's Handicapkonvention. En konvention, som udlægger sporene for den handicappolitiske udvikling i de lande, som underskriver og ratificerer den.

Konventionen angiver så at sige, hvor vi som samfund skal hen, og ved vores underskrift har vi som nation forpligtet os på konstant at bevæge os i den retning – aldrig baglæns!

Eller sådan burde det i hvert fald være. Det paradoksale er nemlig, at det siden omkring 2009 eller 2010 er begyndt at gå baglæns for nogle mennesker med handicap, nemlig de mest sårbare mennesker med udviklingshæmning. Denne gruppe udviklingshæmmedes vilkår for inklusion i samfundet, for værdighed og ligeværdighed er for første gang siden 1950'erne i tilbagegang.

Hvis vi tager et kig på historien for mennesker med udviklingshæmning i Danmark, så er efterkrigstiden ellers en fortælling om fremgang. Langt fra i ekspresfart, og i perioder har det set ud, som om vi stod stille. Men bevægelsen er hele tiden gået i retning mod større værdighed, mere inklusion osv. En slags opadgående kurve, kunne man sige.

Min påstand er, at denne opadgående handicappolitiske kurve for første gang knækkede engang her sidst i 00'erne. For første gang siden 1950'erne befinder vi os i en periode, hvor vilkårene for mange udviklingshæmmede forringes markant.

Måske ikke for alle udviklingshæmmede. Og måske heller ikke lige meget i alle kommuner. Men især for dem med størst hjælpebehov ser vi efterhånden rigtig mange tegn på, at kurven knækker. Lad mig komme med et par eksempler:

Det er vel ikke mere end 8-10 år siden, at vi her i Danmark var enige om, at vi skulle fasthol-

de udviklingen i retning af mere hjem og mindre institution. Heller ikke udviklingshæmmede må gemmes væk i ghettoer. I dag er nye plejehjems-lignende kæmpeinstitutioner igen kommet på mode i flere kommuner.

På den tid – altså for de her 8-10 år siden – var vi vel også enige om Bank Mikkelsens princip om, at også udviklingshæmmede har krav på et dagligt miljøskifte. Uanset om den enkelte havde en chance på et beskyttet værksted, eller om det var aktiviteter og samvær, der var i fokus.

I dag er såkaldte helhedstilbud på vej tilbage. Og stadig flere udviklingshæmmede påtvinges meget lange weekender, fordi deres dagtilbud eller beskæftigelse skæres voldsomt ned.

For 8-10 år siden var vi også enige om, at alle – også mennesker med de mest komplekse og indgribende handicap – var værd at investere i. Deres menneskelige udvikling havde værdi og 'Det Ka' Nytte', som man sagde.

I dag er dette fundamentale værdigrundlag under pres i hysterisk stræben efter at underlægge alle samfundsmæssige prioriteringer en økonomisk cost-benefit-analyse.

Selvfølgelig er vi ikke tilbage i åndssvageforsorgens tid. Men der sker noget afgørende i de her år. Den handicappolitiske kurve for vores behandling af nogle mennesker med udviklingshæmning ser for første gang ud til at knække.

At kurven knækkede sideløbende med det, som skulle være implementeringen af FN's Handicapkonvention, er tankevækkende. Måske har vi brug for nye redskaber i den handicappolitiske kamp? ■

Sytter Kristensen er formand for Landsforeningen LEV.

- Hvis konventioner ikke er redskabet, der kan beskytte rettighederne for alle mennesker med udviklingshæmning – hvad er så?
- Hvordan diskuterer og indtænker I på din arbejdsplads handicapkonventionen i det pædagogiske arbejde?
- Er du i dine kommuner stødt på eksempler på, at kurven knækker?

Deltag i debatten på socialpaedagogen.dk/prik